

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Pedagogiky a psychologie

Studijní program: B7505 Vychovatelství

Studijní obor: Pedagogika volného času

**TÝDENNÍ ADAPTAČNÍ PROGRAM ŠKOLNÍ
DRUŽINY PRO ŽÁKY PRVNÍCH TŘÍD
A WEEK-LONG AFTER SCHOOL CARE
ADAPTATION PROGRAMME FOR PUPILS
FROM THE FIRST CLASS**

Bakalářská práce: 12–FP–KPP–62

Autor:

Šárka Fibigerová

Podpis:

.....

Vedoucí práce: MgA . Ivana Honsnejmanová

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
57	10		12	23	4

V Liberci dne: 24. června 2013

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Šárka Fibigerová
Osobní číslo: P10000122
Studijní program: B7505 Vychovatelství
Studijní obor: Pedagogika volného času
Název tématu: Týdenní adaptační program školní družiny pro žáky prvních tříd
Zadávající katedra: Katedra pedagogiky a psychologie

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl:

1. Zmapovat adaptační pobyty školních družin ve Šluknovském výběžku.
2. Navrhnout a ověřit vlastní adaptační program školní družiny.

Požadavky:

1. Aktivní konzultace s vedoucí bakalářské práce.
2. Studium literatury.

Metody:

Pozorování skupiny, analytická metoda, dotazníky, rozhovor, analýza literatury, čerpání z internetových zdrojů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

ČINČERA, J., 2007. Práce s hrou pro profesionály. 1. vyd. Praha: Grada.
ISBN 978-80-274-1974-0.

KREISLOVÁ, Z., 2008. Krok za krokem 1. třídou. 1. vyd. Praha: Grada.
ISBN 978-80-247-2038-8.

VALENTA, J., 2008. Metody a techniky dramatické výchovy. 1. vyd. Praha:
Grada.
ISBN 978-80-247-1865-1.

VALENTA, J., 2006. Osobnostní a sociální výchova a její cesty k žákovi. 1. vyd.
Kladno: Aisis. ISBN 802394908X.

VÁGNEROVÁ, M., 2008. Vývojová psychologie 1.: Dětství a dospívání. 1. vyd.
Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-0956-0.

Vedoucí bakalářské práce:

MgA. Ivana Honsnejmanová

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2013**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.

vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2012

Čestné prohlášení

Název práce: Týdenní adaptační program školní družiny pro žáky prvních tříd
Jméno a příjmení autora: Šárka Fibigerová
Osobní číslo: P10000122

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 24. 6. 2013

Poděkování: Děkuji vedoucí mé bakalářské práce MgA. Ivaně Honsnejmanové za odborné vedení, cenné připomínky a podnětné rady.

Anotace

Práce se věnuje problematice adaptačních kurzů a jejich přínosu pro žáky školní družiny základních škol. Konkrétně se zaměřuje na děti z jejich prvních tříd.

Teoretická část obsahuje základní pojmy týkající se dětí mladšího školního věku a jejich potřeb. Popisuje školní družinu jako instituci, její poslání, cíle a celkovou náplň práce. Dále se zde charakterizuje smysl a cíle adaptačních kurzů pro děti první třídy ZŠ ve školní družině.

Praktická část poskytuje náhled na adaptační pobyty ve vybraných školních družinách, nebo na vybraných základních školách ve spolupráci s družinou. Zjišťuje u většího počtu respondentů, zda se adaptační kurzy na ZŠ realizují, jakým způsobem a jaký to má přínos pro jejich instituci. Vyhodnocení vybraných adaptačních programů proběhlo formou rozhovoru a dotazníku.

Na základě vyhodnocených údajů a mých zkušeností s výukou na ZŠ dále navrhuji vlastní adaptační týden ve školní družině. Popisuji postup přípravy a realizace programu adaptačního kurzu, pravidla, principy při jeho sestavování. V závěru se věnuji zhodnocení celého kurzu, jak z hlediska přípravy, tak i jeho realizace.

Klíčová slova

Adaptační kurz, adaptace, školní družina, mladší školní věk, program kurzu, seznámení, spolupráce.

Annotation

This thesis focuses on adaptation courses and their contribution to after-school childcare facilities in primary schools. The specific aim of the thesis are primary school first graders.

The theoretical part presents basic terms related to the needs of younger children at primary schools. This part describes the after-school childcare facility as an institution, it comments on its function and the contents of its work. This part also deals with the meaning and the goals of adaptation courses for primary schools first graders in the area of after-school childcare.

The practical part provides an overview of adaptation courses in selected primary after-school childcare facilities or in selected primary schools which cooperate with an after-school childcare facility. It describes a survey on a larger number of respondents. The survey asks about adaptation courses, if schools provide them, how do they provide them and about the benefit for the institution. The evaluation of adaptation programs was made both by a questionnaire and an interview.

Based on the results and my experience with teaching at primary schools I create my own adaptation week in an after-school childcare facility. I describe the procedure of preparation and the program, the rules and principles of its creation. The conclusion is dedicated to the evaluation of the course from the point of view of its preparation and its realization.

Keywords

Adaptation course, adaptation, after-school childcare, junior school age, course program, familiarization, cooperation.

Obsah

Seznam grafů	10
Seznam tabulek	10
ÚVOD	11
1 TEORETICKÉ VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	12
1.1 Děti mladšího školního věku	12
1.1.1 Socializační předpoklady	12
1.1.2 Adaptace dětí na školní prostředí	13
1.2 Adaptace	14
1.3 Adaptační kurz	15
1.3.1 Cíle adaptačního kurzu	17
1.3.2 Pilíře adaptačního kurzu	17
1.3.3 Kurz	18
1.4 Školní družina	18
1.4.1 Cíle výchovy školní družiny	19
1.4.2 Školní družina a její činnosti	21
1.4.3 Funkce školní družiny	21
1.4.4 Celoroční tematické plány práce	22
1.4.5 Hra a prožitek	23
2 PRŮZKUM ČETNOSTI ZAŘAZOVÁNÍ ADAPTAČNÍCH KURZŮ NA ZŠ	24
2.1 Adaptační kurzy a jejich realizace na ZŠ	24
2.2 Dotazníkové šetření	24
2.3 Získání a analyzování dat	25
2.3.1 Dotazníkové otázky pro školy	26
2.4 Vyhodnocení dotazníků	36
3 PŘÍPRAVA A REALIZACE VLASTNÍHO ADAPTAČNÍHO KURZU	37
3.1 Zabezpečení a organizace kurzu	37
3.2 Plánování kurzu	37
3.2.1 Seznámení rodičů s programem kurzu	37
3.2.2 Účastníci kurzu	38
3.2.3 Termín kurzu	39
3.2.4 Charakteristika organizace zapojené do kurzu	39
3.2.5 Prostory pro kurz	39

3.3	Hlavní cíle kurzu	39
3.4	Program a časový plán jednotlivých dnů kurzu	40
3.5	Popis a hodnocení jednotlivých dní a aktivit	42
3.5.1	Celkové zhodnocení kurzu ředitelkou školy	51
3.5.2	Celkové hodnocení kurzu rodiči	51
3.5.3	Celkové hodnocení kurzu lektorem	52
Závěr		53
Seznam použitých zdrojů		54
Seznam příloh		57

Seznam grafů

Graf č. 1 – Organizuje vaše škola adaptační kurzy?	26
Graf č. 2 – Znáte cíle adaptačních kurzů?.....	27
Graf č. 3 – kolik dětí z 1. tříd, které navštěvují školní družinu, se účastnily adaptačního kurzu?.....	28
Graf č. 4 – Myslíte si, že se všechny děti adaptovaly na školní družinu?.....	29
Graf č. 5 – Jaké byly reakce dětí na adaptační kurz?.....	30
Graf č. 6 – Kolik dětí mělo potíže s adaptací na školní družinu?.....	31
Graf č. 7 – Měli jste zájem o adaptační kurz?.....	32
Graf č. 8 – Podařilo se vám ho uskutečnit?.....	33
Graf č. 9 – Jaké prostory jste využili k adaptačnímu kurzu?.....	34
Graf č. 10 – Jste schopný uspořádat sami adaptační program?.....	35

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Organizuje vaše škola adaptační kurzy?	26
Tabulka č. 2 – Znáte cíle adaptačních kurzů?.....	27
Tabulka č. 3 – kolik dětí z 1. tříd, které navštěvují školní družinu, se účastnily adaptačního kurzu?.....	28
Tabulka č. 4 – Myslíte si, že se všechny děti adaptovaly na školní družinu?.....	29
Tabulka č. 5 – Jaké byly reakce dětí na adaptační kurz?.....	30
Tabulka č. 6 – Kolik dětí mělo potíže s adaptací na školní družinu?.....	31
Tabulka č. 7 – Měli jste zájem o adaptační kurz?.....	32
Tabulka č. 8 – Podařilo se vám ho uskutečnit?.....	33
Tabulka č. 9 – Jaké prostory jste využili k adaptačnímu kurzu?.....	34
Tabulka č. 10 – Jste schopný uspořádat sami adaptační program?.....	35
Tabulka č. 11	38
Tabulka č. 12.....	40

ÚVOD

Téma „Adaptační kurz pro školní družiny prvních tříd základních škol“ jsem si zvolila z důvodu častých problémů adaptace dětí na nové prostředí školy. Přejít z předškolního zařízení na základní školu může být pro dítě velkou stresující záležitostí: noví spolužáci, školní prostředí, vyučující, třídní učitel, školní družina, atd. Jako pedagog mám velký zájem o navázání dobrých vztahů mezi spolužáky a také o větší poznání mezi žáky, jejich pedagogy a vychovateli.

Díky tomu se zrodil nápad o uspořádání adaptačního kurzu prvních tříd školní družiny v naší škole. Víím, že v současné době se adaptační kurzy stávají nepostradatelnou součástí školských zařízení a školního vzdělávacího programu. A i když jsou dost populární, tak je jen málo základních škol (nyní ZŠ) na prvním stupni ZŠ v našem regionu využívá. Setkala jsem se s programy stavěnými spíše pro středoškoláky a osmiletá gymnázia. Inspirací mi byly adaptační kurzy základních škol, protože pracovníci školní družiny se většinou zapojují pouze jako dozor a pozorovatelé. Jsme jednou z mála družin, které se do adaptačních kurzů zapojily samy.

Cílem mé bakalářské práce je zmapovat pomocí dotazníků četnost a popularitu adaptačních kurzů ve vybraných školách a školních družinách. Na základě zjištěných poznatků chci navrhnout a ověřit vlastní adaptační program ve školní družině. Pracuji ve školní družině jako vychovatelka a chtěla bych, aby adaptační kurzy byly zařazeny do každoroční nabídky činností naší školní družiny.

1 TEORETICKÉ VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

1.1 Děti mladšího školního věku

Lidský život se dá rozdělit na vývojová období, kterými si každý jedinec v průběhu života projde. V této práci se budu hlouběji věnovat období raného školního věku.

Mladší školní věk, nebo také „raný školní věk“ začíná od nástupu do školy, to znamená asi od 6 až 7 let do 8 až 9 let. *„Je charakteristický změnou životní situace a různými vývojovými změnami, které se projevují především ve vztahu ke škole“* (Vágnerová, 2000, s. 148).

Jak uvádí Langmeier, Krejčířová (1998, s. 115) se pro mladší školní věk zpravidla označuje období od 6 – 7 let, kdy dítě zahajuje pravidelnou školní docházku nástupem do školy. *„Kdybychom chtěli celé období psychologicky nějak celkově smysluplně charakterizovat, patrně bychom je mohly označit jako věk střízlivého realismu“*.

Děti mladšího školního věku si stále ještě hrají a dokážou se soustředit na jednu věc poměrně jen krátkou dobu (ta je přibližně 10 minut), mají rády pohádkové příběhy, jsou schopny stále podléhat sugesci a při hrách se chlapci a dívky ještě bez zábran mísí (Langmeier, Krejčířová, 1998).

1.1.1 Socializační předpoklady

Vágnerová (2008, s. 236) uvádí, že zahájení školní docházky je významným sociálním mezníkem. V této souvislosti dítě získává novou roli, ve které se stává školákem. Období, kdy tuto roli získává, je přesně časově vymezeno a jako společensky významný akt ritualizováno. Dítě projde rituálem zápisu a prvním slavnostním dnem ve škole, který potvrzuje jednoznačnost sociální změny a počátek nové životní fáze. Školní klima ovlivní rozvoj osobnosti a ráz prožívání dětství, který se projeví v hodnocení sebe sama i druhých. V tomto období také dochází k různým, ale důležitým vývojovým změnám (např. fyzickým, morálním, sociálním atd.).

„S rozvojem logických operací se nemění jen představa světa, ale i představa vlastní identity. Decentrace v poznání znamená v tomto směru schopnost

akceptovat změnu vlastního významu a odpoutat se od egocentrického nazírání svého postavení ve světě.“ (Vágnerová, 1995, s. 15)

Aby dítě bylo schopné se dobře adaptovat na nové a nezvyklé prostředí, je důležitý verbální projev a komunikace dítěte.

Kreislová uvádí (2008, s. 20), že dítě mladšího školního věku v rozhovoru používá vhodných výrazů a slovních obrátů. Dobře komunikuje s rodinou, přáteli i cizími osobami. Rádo vysvětluje, ukazuje, vypráví a často přehání.

1.1.2 Adaptace dětí na školní prostředí

Vágnerová (1995, s. 12) uvádí, že vstup do školy znamená pro dítě dosti náročné období plné změn. Mezi nejdůležitější změny řadíme osamostatnění, zodpovědnost a následky za své chování.

Pávková, Hájek a kolektiv (2011, s. 30) ve své publikaci zdůrazňují, že do současné doby prožívalo dítě všechn svůj čas hrou, ale náhle začínají pro dítě vznikat určité povinnosti. Do školy se dítě integruje již u zápisu, kdy se seznamuje s prostředím školy. Dítě, které nemělo pravidelnou docházku do předškolního zařízení se hůře adaptuje na prostředí školního zařízení než dítě, které má zkušenosti z předešlého předškolního zařízení. *„Každé dítě by mělo být vyzrálé v oblasti biologické, kognitivní, emoční, morální nebo sociální. Nezralosti všech těchto složek mohou mít příčiny vnější nebo vnitřní, které by se měly zjistit, aby nedocházelo k adaptačním problémům, které mohou vést později ke školní neúspěšnosti.*“ (Pávková, Hájek, 2011, s. 31)

„Sociální připravenost, která je dobrou podmínkou adaptace na školu, závisí na předchozích zkušenostech dítěte. Jde o diferenciaci chování na rozdílné sociální úrovni, o rozlišení role dítěte a dospělého. V této souvislosti je důležitá verbální připravenost, včetně schopnosti rozlišovat stabilní komunikační vzorce, typické pro určité prostředí nebo situaci. Dále jde o přiměřenou hodnotovou orientaci a osvojení základních norem chování, platných v majoritní společnosti.“ (Vágnerová, 1995, s. 21)

Vágnerová (2000, s. 169) popisuje, že adaptace dětí na školní prostředí má také svůj význam s adaptací na roli žáka a spolužáka. Třída je sociální skupinou, která významně ovlivňuje socializační vývoj školáka. Dítě se zde učí navazovat nové kamarádské vztahy a komunikovat na úrovni rovnocenných jedinců. Procvičují se různé formy soupeření, ale i způsoby spolupráce. Může zde získat významnou sociální

zkušenost s projevem solidarity, kterou nelze prožít jinak než ve skupině rovnocenných bytostí. Vytvářejí se zde různé kamarádké vztahy a postupně dochází k diferenciaci a hierarchizaci rolí. Dosažení dobrého postavení, sympatie spolužáků má v dětském věku velký význam. Dítě si takto potvrzuje kladnou hodnotu vlastní osoby, získává větší sebejistotu a sebeúctu, což se projeví i v jeho sebepojetí.

Předškolní děti v současné době stále více navštěvují školy před zahájením povinné školní docházky. Rodiče i pracovníci předškolních zařízení si většinou nenechají ujít možnost navštívit prostory škol ve dnech otevřených dveří. Děti se tu seznamují s novým prostředím zábavnou formou – vyzkoušejí si například výuku na interaktivní tabuli, vypracují jednoduché úlohy s pomocí vhodných počítačových programů, zazpívají si, otestují si roli školáka v lavici nebo před tabulí. Dostávají tak první ucelenou představu o tom, jak školák vypadá, jak to v ní funguje a začíná i neméně důležité vzájemné „okukování“ s budoucími pedagogy. (Kreisllová, 2008, s. 11).

1.2 *Adaptace*

S pojmem adaptace se v dnešní době setkáváme čím dál častěji. Ve zjednodušeném pojetí je to proces přizpůsobení se něčemu.

Slovo adaptace se užívá v různých souvislostech. V biologickém smyslu je to přizpůsobení se organismu měnícím se životním podmínkám, jehož výsledkem je přežití. V lékařském smyslu přizpůsobení se změnám vnitřního a vnějšího prostředí člověka, jehož výsledkem je vyrovnanost vnitřního prostředí. Ve vývojově psychologickém smyslu přizpůsobení se jako výsledek dynamické rovnováhy mezi pasivnějšími pochody akomodace a aktivnějšími pochody asimilace toho, co člověka obklopuje. „*Adaptace sociální je přizpůsobení se člověka novým sociálním podmínkám.*“ (Průcha, Walterová, Mareš, 1995, s. 16)

„Asimilace probíhá tak, že objekty a jejich vztahy se začleňují do schémat chování dítěte, do jeho dosavadních zkušeností, dítě si aktivně vytváří celá asimilační schémata, schémata své činnosti, učí se. Akomodace je opačným procesem v tom, že se dítě přizpůsobuje tlaku prostředí. Oba procesy jsou v dynamické rovnováze, a pokud dojde k vychýlení, dítě se snaží rovnováhu obnovit. Asimilační schémata se mění

s věkem dítěte, odrážejí konkrétní vývojovou fázi dětské inteligence, jeho aktuální způsob poznávání světa.“ (Postreh, 2006)

„Adaptabilita – Přizpůsobivost. Vlastnost, která může být připisována jak živému, tak neživému systému. V pedagogice se setkáváme s adaptabilitou člověka (na řízení zvnějšku, na okamžitou situaci, na podmínky, v nichž žije a pracuje, na sociální systém), ať už jde o učitele nebo žáka, adaptabilitou počítačového programu, který řídí žákovu učení, adaptabilitou vyučování a adaptivním učením. Přeneseně se mluví též o adaptabilitě → učebních pomůcek a technických vyučovacích prostředků.“ (Průcha, Walterová, Mareš, 1995, s. 15)

„Adjustace je obecně vpravování se do něčeho. Termín užší než → adaptace. Naznačuje aktivitu člověka při zvládání nových sociálních situací, snahu pozměnit své jednání tak, aby obstál například při nástupu do nové školy, do nového pracovního prostředí, do nového zaměstnání.“ (Průcha, Walterová, Mareš, 1995, s. 16)

V našem případě to znamená přechod dětí z předškolního zařízení do školního zařízení.

Průcha, Walterová, Mareš, (1995, s. 111) používají také termín *„maladaptace =*

neadaptovatelnost nebo zhoršená adaptace vyvíjející se v době ontogeneze u některých dětí, adolescentů či dospělých jedinců vlivem psychické, sociokulturní nebo ekonomické deprivace. Projevuje se hlavně poruchami chování obecně a poruchami učení specificky ve školním prostředí.“

1.3 Adaptační kurz

Adaptační kurz slouží k stmelení skupiny jednotlivců a k posílení celého kolektivu. Dochází k cílenému a promyšlenému odstranění konkrétních, nežádoucích projevů v tomto kolektivu, přičemž není podmínkou, zda se většina jedinců skupiny mezi sebou znala už z dřívějšího života nebo ne. Adaptační kurz napomáhá k vytvoření lepšího přehledu o vlastnostech jedinců ve skupině i o fungování skupiny jako celku přesně cílenými cvičeními, která bývají proložena jinými aktivitami. Dochází k úpravě poměrů ve skupině tak, aby celá skupina, a tudíž i jedinci, dosahovala v budoucnu lepších výsledků. Adaptační kurz má za úkol realizovat pozitivní změny na negativně vybočujících jedincích a pozitivně formovat skupinu jako celek, odstranit nežádoucí projevy celku. *„Adaptační kurz by měl být vždy realizován mimo běžné*

prostředí. Žáci by měli být vytrženi z běžných situací stereotypního chování, aby měli možnost projevit se i v detailech svého chování. Tyto detaily by měl podrobně sledovat jejich pedagogický doprovod. Realizace programu by měla probíhat za pomoci instruktorů, průběžně získané postřehy je nezbytné operativně vyhodnocovat a aplikovat potřebné formy přesně cílených cvičení. Pedagogický doprovod (třídní učitel) tímto získá přehled o vnitřním fungování skupiny, v prostředí adaptačního kurzu by neměl být aktivně zapojen do programové části, měl by být spíše aktivním pozorovatelem, následně provádět metodické konzultace s instruktory pro dosažení co nejlepší efektivity působení na skupinu či jednotlivce.“ (Wikipedie, 2013).

Adaptační kurzy jsou určeny pro usnadnění vstupu žáků do nového kolektivu, slouží k vzájemnému poznání spolužáků a navázání vztahu s novými učiteli. Jsou realizovány mimo rámec pravidelné školní výuky – nejčastěji formou vícedenního pobytu mimo školu. Některé typy adaptačních kurzů pro nejmladší žáky vyžadují i účast rodičů žáků. „Programy adaptačních kurzů využívají metod zážitkové pedagogiky, jejich součástí jsou hry v přírodě, psychosociální hry, sportování, turistika a další aktivity. Kurzy pomáhají žákům a studentům urychleně se přizpůsobit prostředí nové školy a třídy, stmelení kolektivu i přijetí nových povinností. Adaptační kurzy jsou zpravidla pořádány v uzlových bodech školní docházky a jsou určeny pro děti nastupující do 1. třídy, při vstupu na 2. stupeň základního vzdělávání (do 1. ročníku víceletého gymnázia) a při nástupu žáků na střední školu.“ (Metodický portál RVP, 2011).

Adaptační kurz se formuluje několika způsoby, proto Dubec (2007, s. 4) uvádí, „... adaptační soustředění poskytují jedinečnou možnost hlouběji se poznat a stmelit v rámci třídy. Procesy vzájemného poznávání a sbližování, které ve škole trvají většinou měsíce, je zde možné nastartovat a významně urychlit během několika dní.“

1.3.1 Cíle adaptačního kurzu

Každá škola si stanovuje své vlastní cíle:

- Ulehčit dětem vstup do nového zařízení a kolektivu.
- Vzájemně poznat, seznámit pedagoga s dítětem, navázat nové vztahy zábavnou hravou formou posílit důvěru v kolektivu.
- Rozvíjet všechny kompetence k řešení problémů, spolupracovat ve skupině, přesně a jasně formulovat myšlenky, zaujímat a obhajovat své postoje, naslouchat názorům druhých.
- Umožnit dětem nalézt vlastní místo ve skupině.
- Předcházet negativním sociálně-patologickým jevům a vybudovat ve skupině dětí kladnou atmosféru.
- Zhodnotit schopnosti jednotlivých dětí, ale i celé skupiny.

Přechod z předškolního zařízení na základní školu se slučuje s otázkou adaptace. Pojem adaptace neboli asimilace, značí flexibilní proces přizpůsobování se novým podmínkám a prostředí. Se změnou školního zařízení se mění především množství požadavků (více učení) a nové sociální prostředí, kde mají hlavní vliv učitelé a kolektiv spolužáků. Adaptace dětí na novou školu je široký problém zahrnující vývojové faktory, osobnostní rysy a individuální podmínky, jako motivace, výchovný styl a další. Mimo subjektivních vlivů hraje nemalou úlohu nejen rodina a učitel, jeho přístup a požadavky, ale celé školní prostředí a především spolužáci. (Wenku, 2013)

1.3.2 Pilíře adaptačního kurzu

- *„Pobyt mimo školu – jako základní prvek adaptačního soustředění vnímáme změnu prostředí. Samotným vytržením žáků z prostředí školy a domova je možné často dosáhnout jejich odlišného prožívání a chování.*
- *Společné prožitky – metodami vedoucími k cílům adaptačního soustředění, jsou metody zážitkové pedagogiky. Jde o to, aby žáci prošli řadou aktivit, ve kterých sami něco dělají. Tyto aktivity v nich vyvolají řadu prožitků. Díky jim je možné naplnit níže uvedené cíle.*

- *Spolupráce – jedním z hlavních cílů tohoto typu je stmelení skupiny. Osvědčeným prostředkem stmelení jsou aktivity, ve kterých žáci řeší dané úkoly díky intenzivní spolupráci.*
- *Čas pro sebe – časem pro sebe rozumíme dobu, během které se žáci mohou bavit „jak chtějí“. Domníváme se, že právě možnost popovídat si se spolužáky (a nebo si s nimi zahrát nikým neřízený fotbal), patří mezi plnohodnotné cíle adaptačního soustředění. Z tohoto důvodu jsou mezi jednotlivými bloky programu vždy delší časové pauzy, které slouží k nestrukturovanému trávení tohoto času.*
- *Provázející přístup – provázející přístup je založen na respektující komunikaci, stanovuje pevné hranice na straně jedné a podporuje vlastní aktivitu žáků na straně druhé.“ (Dubec, 2007, s. 4)*

1.3.3 Kurz

Průcha a kolektiv definují kurz jako „krátkodobý program nebo část vzdělávacího programu vztahující se k určitému časovému úseku výuky.“

(Průcha, Walterová, Mareš, 1995, s. 106)

1.4 Školní družina

Hájek a Pávková (2011, s. 9) uvádějí, že školní družina je součástí školy určená pro výchovu a zájmové vzdělávání, kde děti tráví svůj volný čas. Družina není pokračováním školního vyučování, pedagogická práce má jiný význam a zásadně se liší od běžné vzdělávací praxe. Plní tedy funkci sociální, ale pro děti zabezpečuje odpočinek, rekreaci i zájmové činnosti.

„Školní družina je školské zařízení pro výchovu mimo vyučování. Protože se jedná o placenou službu, její navštěvování, není povinné a rodiče se mohou sami rozhodnout, zda své děti do zařízení umístí, či nikoliv. Školní družiny bývají zřizovány jako samostatná zařízení, nebo jako součást základních škol.“ Hájek a Pávková (2011, s. 9)

Ačkoliv fungují jako sociální služba (hlídají děti zaměstnaných rodičů), je jejich hlavním úkolem mimoškolní výchova založená na pedagogice volného času, která tvoří mezistupeň mezi výchovou ve škole a výchovou v rodině. Jejich hlavním posláním je poskytování zájmové činnosti a možnost odpočinku a relaxace po školním vyučování.

Podstatnou organizační složku školní družiny tvoří oddělení, které navštěvuje maximálně 25 žáků denně. Oddělení mají na starosti vychovatelky, vedení družiny pak vedoucí vychovatelka. Družina může nabízet své služby (např. výlety) i dětem, které do ní řádně nedocházejí. Ačkoliv bývá v provozu převážně v době školního roku, její služby jsou nezřídka nabízeny i po určitou dobu prázdnin. Ve školních družinách mají děti možnost hrát kolektivní i individuální hry. Některé družiny mají svůj program rozšířen, například o sport, výlety, návštěvy kulturních zařízení. Součástí školní družiny může být také hřiště, které patří škole. Školní družiny jsou propojeny se školní jídelnou, kterou děti mohou využívat (Wikipedie, 2013)

Balková (2006, s. 9) ve své knize definuje školní družinu jako školské zařízení výchovy mimo školní vyučování. Neměla by být pokračováním školního vyučování a neměla by být brána ani jako pouhá sociální služba, nebo také jako občas nazývaná „hlídárna dětí“. Pedagogická práce ve školní družině má svá specifika, která dětem zabezpečuje odpočinek, rekreaci, ale především zájmovou činnost a zajímavé využití volného času.

1.4.1 Cíle výchovy školní družiny

Zájmové vzdělávání ve školní družině by mělo zpestřit denní program dítěte, zajistit odborné pedagogické vedení při činnostech ve volném čase a na základě místních podmínek maximálně podporovat individuální rozvoj dítěte. Družina nabízí vhodné prostředí činnosti podnětné, zajímavé a obsahově bohaté. Ve školní družině se může dítě pod přímým či nepřímým pedagogickým vedením přirozeným dětským způsobem projevovat, zaměstnávat se i bavit. Družina poskytuje bezpečné prostředí a to nejen z hlediska fyzického, ale i emocionálního a sociálního.

„Při stanovení cílů budeme vycházet z obecných cílů vzdělávací soustavy:

- a) rozvoj dítěte, jeho učení a poznání;*
- b) osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost;*
- c) získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí.*
- d) vychovávat k smysluplnému využívání volného času a vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času.*

Pedagogické působení na děti by mělo průběžně sledovat stanovené cíle při všech činnostech školní družiny.“ (Hájek, Pávková a kolektiv, 2011, s. 11)

Hájek, Pávková a kolektiv (2011, s. 12) zmiňují, že činnost školní družiny, která je pojmově ohraničená jako zájmové vzdělávání, by měla směřovat k získávání určitých kompetencí. Kompetence lze chápat jako specificky integrované vzdělávací cíle. Je to soubor znalostí, schopností, dovedností a postojů, které všichni jedinci potřebují pro svůj osobní rozvoj, začlenění se do společnosti a zaměstnání.

1. KOMPETENCE K UČENÍ: učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.

2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU: všímá si dění okolo sebe, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické, empirické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje.

3. KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE: ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně. Nezapomíná, že ke správné komunikaci patří naslouchání druhým.

4. SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ KOMPETENCE: samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu, spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřít - přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE: učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské), dbá na své osobní zdraví i druhých.

6. KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU: orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku volného času.

1.4.2 Školní družina a její činnosti

- pohybové a tělovýchovné aktivity
- výtvarné činnosti
- rukodělné činnosti
- hudební a taneční činnost
- přírodovědně a vlastivědně zájmová činnost
- výpočetní technika
- literárně-dramatická činnost

Pro mou práci je nejdůležitější výchova dramatická, kterou využívám při všech aktivitách ve školní družině.

Dramatická výchova je systém řízeného, aktivního, uměleckého, sociálního a antropologického učení dětí či dospělých založený na využití základních principů a postupů dramatu a divadla, se zřetelem:

1. ke kreativně-uměleckým, divadelním a dramatickým, k pedagogickým (výchovným či formativním) požadavkům
2. k bio-psycho-sociálním podmínkám (individuálním i společenským možnostem dalšího rozvoje zúčastněných osobností), (Valenta, 2008, s. 40).

Dále Valenta (2008, s. 41) uvádí, že *“dramatická výchova je také estetická výchova a jako taková je také zviditelněná i v nové české pedagogické dokumentaci, zejména hlavně v Rámcově vzdělávacím programu pro základní vzdělávání, kde je její pozice nejzřetelnější.”*

1.4.3 Funkce školní družiny

Školní družina slouží výchově, vzdělávání a rekreaci žáků. Svou významnou roli naplňuje činnostmi odpočinkovými, rekreačními (klidové činnosti, rekreační a zájmové aktivity) a přípravou na vyučování. Obsahově mezi nimi nelze vést přesnou hranici. **Odpočinkové činnosti** mají odstranit únavu. Nechápe se pouze jako klidové činnosti, které se do denního režimu zařazují nejčastěji po obědě, popřípadě do činností před vyučováním, nebo ráno pro žáky, kteří brzy vstávají, a dále podle potřeby kdykoli během dne. Klid může být na lůžku či lehátku. Tuto funkci mohou však také plnit stolní či námětové hry nebo jiné klidné zájmové činnosti, poslech předčítání a podobně. Jejich

zařazení do denního režimu školní družiny je velmi důležité, neboť jejich organizace a náplň plní psychohygienické poslání. Důležitý je také **aktivní odpočinek** (rekreační činnosti), sloužící k regeneraci sil. Obsahuje náročnější pohybové sportovní a turistické nebo manuální prvky. Podle podmínek by tyto činnosti měly být uskutečňovány převážně mimo vnitřní prostory, tedy venku ve skupinách – organizované nebo jako spontánní činnost (Hájek, Pávková a kolektiv, 2011, s. 16).

K odpočinku a rekreaci mohou sloužit i různé **zájmové činnosti**, které rozvíjejí osobnost dítěte. Umožňují dětem nejen seberealizaci (popřípadě také kompenzaci možných školních neúspěchů), ale i další poznávání a rozvoj dovedností. Mohou být zařazeny jako činnost skupinová nebo individuální, jako organizovaná nebo spontánní aktivita, která jim přináší zábavu, radost a uspokojení (Hájek, Pávková a kolektiv, 2011, s. 16).

„Vlastní aktivní činnost vycházející ze zájmu dětí, zahání pocit nudy a nenaplněné doby. Nenaplněnost volného času žáci často vyplňují zástupnými činnostmi virtuální reality, gamblerstvím nebo agresivitou či destrukcí okolí. Říká se, že nejohroženější sociálně patologickými činnostmi jsou děti bez zájmu.“ (Hájek, Pávková a kolektiv, 2011, s. 16)

Příprava na vyučování nespočívá jen ve vypracovávání domácích úkolů, ale zahrnuje do ní i didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování. Pokud po dohodě s rodiči a vedením školy či třídními učiteli se někteří žáci ve školní družině věnují práci na domácích úkolech, mělo by se to být v době vrcholící výkonnostní křivky (Hájek a kolektiv 2007, s. 27).

1.4.4 Celoroční tematické plány práce

Plány mohou mít různý charakter. Celoroční tematické plány práce zpracovávají projekt, kterým se budeme ve školní družině zabývat dlouhodobě. Jsou jen orientačním materiálem, který uvádí na co se chceme v daném roce zaměřit. Měsíční, případně týdenní plány upřesňují čím se budou jednotlivá oddělení zabývat konkrétně (Balková, 2006, s. 11).

Balková (2006, s. 12) uvádí, že se při celoročních rámcových monotematických projektech zaměřujeme na dovednosti, vztahy a znalosti, které chceme u dětí rozvíjet.

Využíváme přitom podobné činnosti jako při projektech, ale více se soustředíme na plánovaný cíl, například při zaměření na vztahy: jestliže se soutěž jednotlivců změní na soutěž skupiny, zlepšuje se spolupráce a posiluje týmový duch. Celoroční činnosti mohou děti provázet a motivovat i pohádkové bytosti, které jim jsou v tomto blízké.

Balková (2006, s. 11) také ve své knize uvádí, že se více osvědčil, výběr různých témat pro jednotlivé měsíce. Každý měsíc se zahajoval společnou akcí všech oddělení, která navodila jednotlivé měsíční téma. Základ práce spočíval v nápaditosti jednotlivého vychovatele a záležel na věku a složení dětského kolektivu.

Mezi poslední projekty, které uvádí Balková (2006, s. 20) patří týdenní projekty umožňující intenzivní zaměření na určitý problém, to znamená, že jedním tématem se zabýváme celý jeden týden v měsíci a zaměřujeme na ně rozmanitou činnost – konkrétní poznání, výtvarné, dramatické, sportovní nebo společenské aktivity, kvízy, vyrábění, pozorování a podobně.

1.4.5 Hra a prožitek

„Základním prostředkem práce v družině je hra, která přináší kladné emoce, navozuje nové zážitky a využívá prvky zážitkové pedagogiky.“ (Hájek a kolektiv, 2007, s. 27)

Hanuš, Chytilová (2009, s. 114) ve své publikaci uvádějí, že v každodenní praxi je hra nenahraditelným prostředkem výchovy. Jejím používáním navozujeme situace, příběhy, děje, role, ve kterých se jedinec či skupina rozvíjí a roste vědomostně, dovednostně, ale především zkušenostně. Hru tedy chápeme jako jeden z nejideálnějších prostředků harmonického rozvoje osobnosti.

Hra je komunikačním médiem – znakem, kdy prostřednictvím aktivity je ukazováno na zachycení určitého fenoménu v horizontu učitele a studentů. Hra i výchova mají hluboký existenciální rozměr, protože pomáhají všem aktérům společně hledat a vytvářet svojí interpretaci světa a také v něm najít své místo. (Činčera, 2007, s. 27)

Neuman, (1998, s. 24) se ve své knize zamýšlí nad poslední dobou velmi frekventovaným slovem prožitek: *„Přikládáme-li mu důležitost ve výchově a působení na člověka vůbec, pak nemůže být prožitek něco prchavého, nýbrž něco, co v nás zanechalo výraznou stopu. Pokaždé když se vrátíme k události, která ho vyvolala,*

prožijeme ho znovu. Je nezapomenutelný, má pro toho, kdo jej prožíval, trvalý význam. Často prožitek přesahuje rozsah prožívané události a zachován zůstává jen onen zvláštní stav, který jej doprovázel. Prožitek obsahuje také vždy čas dobrodružství“.

Základní potřebou práce v družině je hra, která přináší příznivé emoce, navozuje na nové zážitky a využívá prvky zážitkové pedagogiky. Výchovné postupy založené na prožitku a zkušenosti představují širokou škálu nových nebo znovuobjevených metod výchovy ve volném čase. Opírají se o intenzivní zážitky a prožitky získané aktivní účastí v programu, který zahrnuje obvykle fyzické činnosti spojené často s určitou mírou (navozeného, kontrolovaného) subjektivního pocitu rizika. Jsou zaměřeny na rozvoj sebepoznání a sociálních vztahů. Kromě fyzického výkonu zahrnují obvykle i sebereflexi, reflexi sociálních vztahů a podobně. (Hájek, 2007, s. 27)

2 PRŮZKUM ČETNOSTI ZAŘAZOVÁNÍ ADAPTAČNÍCH KURZŮ NA ZŠ

2.1 Adaptační kurzy a jejich realizace na ZŠ

Dílčím cílem praktické části je vyhodnocení četnosti a způsobu zařazování adaptačních kurzů do školního života formou dotazníkové metody, která byla předložena na různých základních školách. Výsledky těchto dotazníků použiji jako podklad k návrhu programu vlastního adaptačního kurzu, který by měl splnit očekávané a stanovené cíle.

2.2 Dotazníkové šetření

Dotazníkovou metodou jsem se snažila zjistit u vybraných základních škol a družin srovnání četnosti, oblíbenosti a způsobů realizace adaptačních kurzů. Dotazníky byly zpracovány pro základní školy a školní družiny a vyhodnocení jsou anonymní. Dotazníkové šetření probíhalo v období září 2012 až leden 2013. Osloveno bylo 70 respondentů, ale odpovědělo pouze 32 dotazovaných.

Vybrané otázky:

Otázka č. 1 – Organizuje vaše škola adaptační kurzy?

Otázka č. 2 – Znáte cíle adaptačních kurzů?

Otázka č. 3 – Kolik dětí z 1. tříd, které navštěvují školní družinu, se účastnily adaptačního kurzu?

Otázka č. 4 – Myslíte si, že se všechny děti adaptovaly na školní družinu?

Otázka č. 5 – Jaké byly reakce dětí na adaptační kurz?

Otázka č. 6 – Kolik dětí mělo potíže s adaptací na školní družinu?

Otázka č. 7 – Měli jste zájem o adaptační kurz?

Otázka č. 8 – Podařilo se vám ho uskutečnit?

Otázka č. 9 – Jaké prostory jste využili k adaptačnímu kurzu?

Otázka č. 10 – Jste schopný uspořádat sami adaptační program?

2.3 Získání a analyzování dat

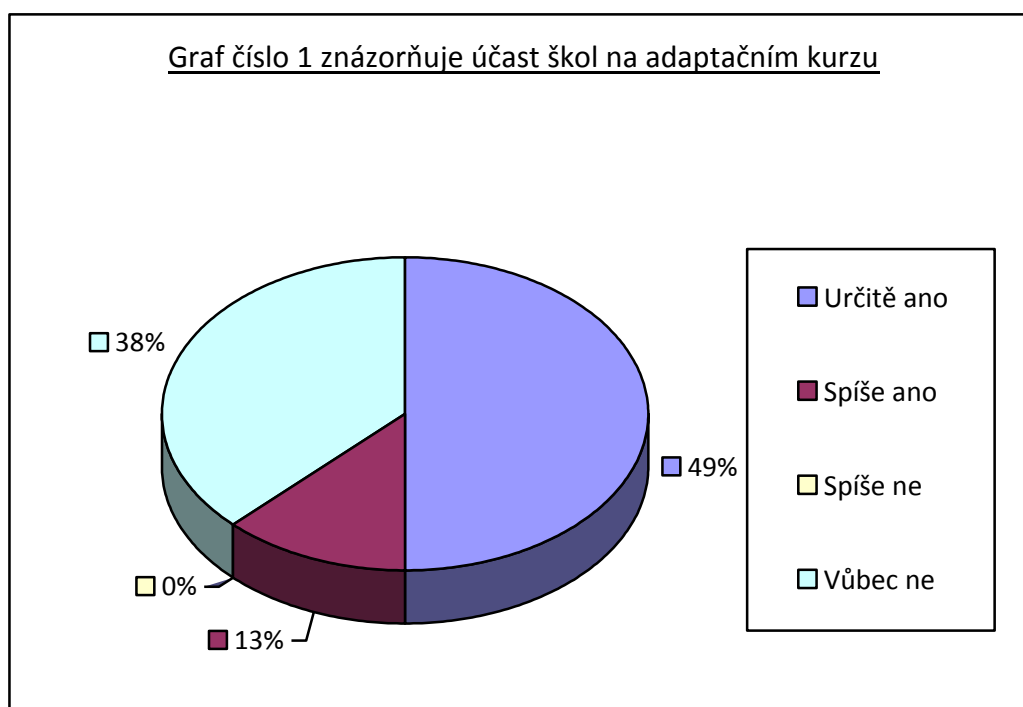
Samotné získávání dat probíhalo spontánně a plynule. Odpovědi vyplývající z dotazníkového šetření byly uspořádány do tabulek a grafů. Komentáře k tabulkám a grafům jsou uváděny průběžně přímo příslušnou tabulkou nebo grafem.

2.3.1 Dotazníkové otázky pro školy

Tabulka k otázce číslo 1

Otázka č. 1	<u>Organizuje vaše škola adaptační kurzy?</u>		
	Hodnocení	Počet dotazovaných	Počet odpovědí
	Určitě ano	32	16
	Spiše ano	32	4
	Spiše ne	32	0
	Vůbec ne	32	12

Z odpovědí vyplývá, že z celkového počtu 32 respondentů bylo 16 dotazovaných zcela seznámeno s organizací a realizací adaptačních kurzů. Čtyři byli seznámeni s kurzem, ale k realizaci zatím nedošlo a 12 dotazovaných se o tento kurz vůbec nezajímá.

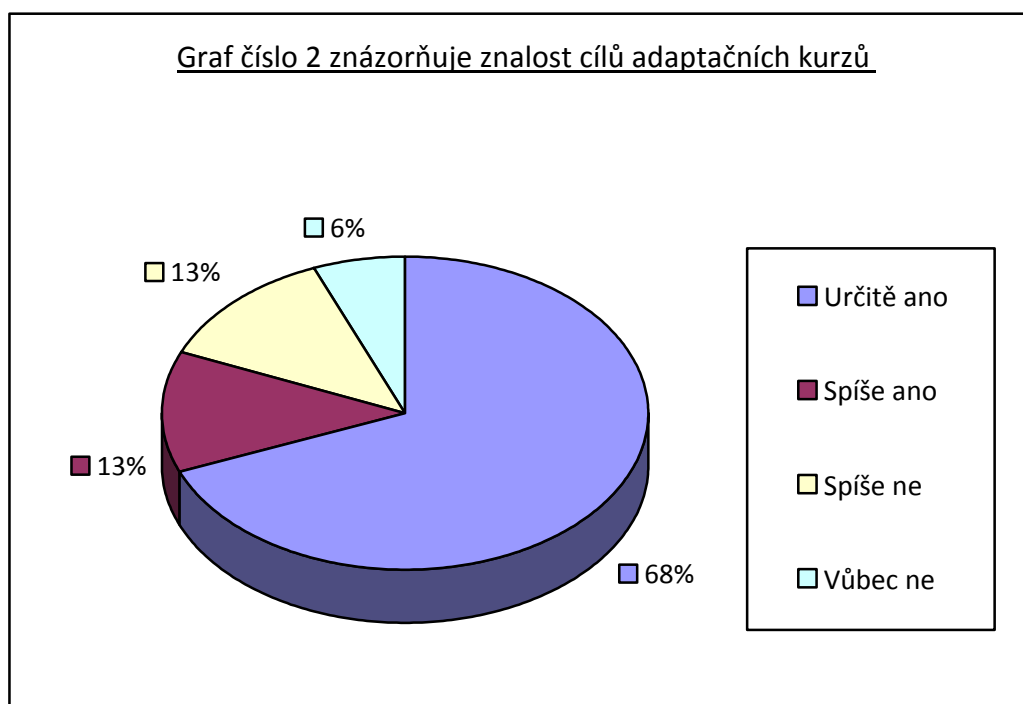

Graf znázorňuje, že skoro půlka dotazovaných 49 % realizovala adaptační program. O pořádání kurzu uvažuje 13 % dotazovaných. Překvapující výsledky uvádí, že kurzy jsou nepotřebné, zde odpovědělo 38 % oslovených.

Tabulka k otázce číslo 2

Otázka č. 2	<u>Znáte cíle adaptačních kurzů?</u>		
	Hodnocení	Počet dotazovaných	Počet odpovědí
	Určitě ano	32	22
	Spíše ano	32	4
	Spíše ne	32	4
	Vůbec ne	32	2

Výsledky tabulky jsou zajímavé v porovnání z předchozí vyhodnocenou otázkou. Zde je znatelné, že školy nepořádají adaptační kurzy, ale cíle znají. Z 32 dotazovaných 22 respondentů odpovědělo na tuto otázku „určitě ano“, 4 respondenti spíše ano, 4 respondenti odpověděli spíše ne a 2 respondenti neznají vůbec cíle adaptačních kurzů.

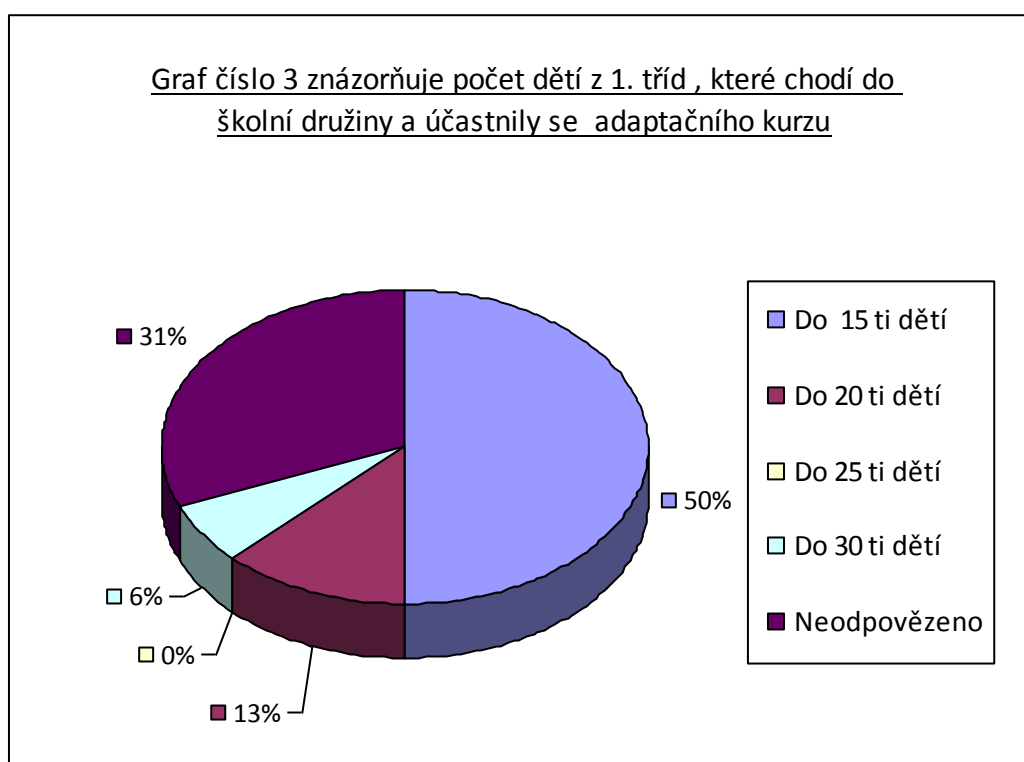

Graf číslo 2 znázorňuje, že 68 % dotazovaných se detailně seznámilo s cíli adaptačního kurzu. 13 % respondentů tvrdí, že se spíše jenom povrchně seznámili s cíli kurzu a 13 % spíše ne. Překvapující je, že 6 % dotazovaných se o cíle nezajímá vůbec.

Tabulka k otázce číslo 3

Otázka č. 3	<u>Kolik dětí z 1. tříd, které navštěvují školní družinu, se účastnily adaptačního kurzu?</u>		
	Hodnocení	Počet dotazovaných	Počet odpovědí
	Do 15 ti dětí	32	16
	Do 20 ti dětí	32	4
	Do 25 ti dětí	32	0
	Do 30 ti dětí	32	2
	Neodpovězeno	32	10

Výsledek v tabulce znázorňuje, že největší počet dětí, které docházejí do školní družiny se účastnilo kurzu je do 15 ti dětí a pouze 4 odpovědi od dotazovaných bylo do 20 ti dětí. Zajímavý je řádek nezodpovězených dotazů, který byl 10 respondentů.

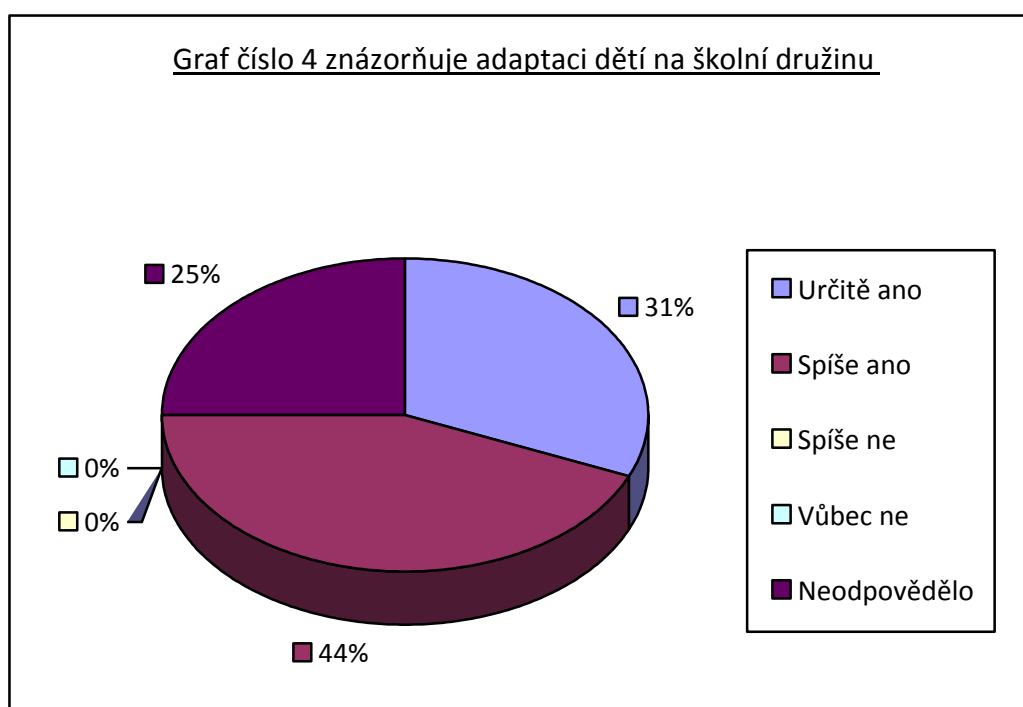

Graf číslo 3 znázorňuje, že 50 % respondentů provedlo adaptační kurz se skupinou 15 dětí. 13 % respondentů provedlo adaptační kurz se skupinou 20 dětí, 6 % dotazovaných pracovalo se skupinou 30 dětí a 31 % respondentů na tuto otázku neodpovědělo.

Tabulka k otázce číslo 4

Otázka č. 4	<i>Myslíte si, že se všechny děti adaptovaly na školní družinu?</i>		
	Hodnocení	Počet dotazovaných	Počet odpovědí
	Určitě ano	32	10
	Spíše ano	32	14
	Spíše ne	32	0
	Vůbec ne	32	0
	Neodpovězeno	32	8

Většina dotazovaných nezaznamenala větší problémy s adaptací dětí na školní družinu. 10 respondentů tvrdí, že adaptace je kladná a 14 jich tvrdí spíše ano. 8 respondentů na tuto otázku neodpovědělo.

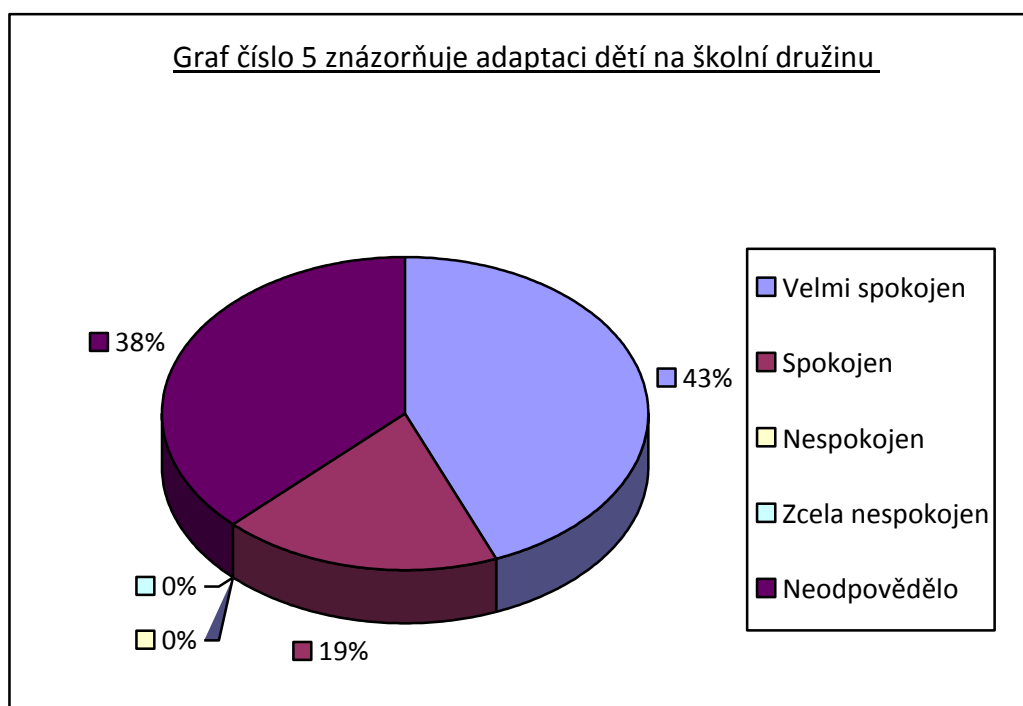

Vyhodnocením grafu číslo 4 je zjištění, že děti se na školní družinu dobře adaptují. 31 % respondentů odpovědělo, že se děti určitě na školní družinu adaptují, 44 % respondentů si myslí, že se děti spíše adaptují a 25 % dotazovaných na tuto otázku neodpovědělo.

Tabulka k otázce číslo 5

Otázka č. 5	<u>Jaké byly reakce dětí na adaptační program?</u>		
	Hodnocení	Počet dotazovaných	Počet odpovědí
	Velmi spokojen	32	14
	Spokojen	32	6
	Nespokojen	32	0
	Zcela nespokojen	32	0
	Neodpovězeno	32	12

Z této tabulky vyplývá, že většina respondentů vyhodnotila kladně reakce dětí na adaptační program. Z 32 respondentů bylo velmi spokojeno 14 dotazovaných a spokojeno 6 dotazovaných. Z celkového počtu nedokázalo 12 odpovědět.

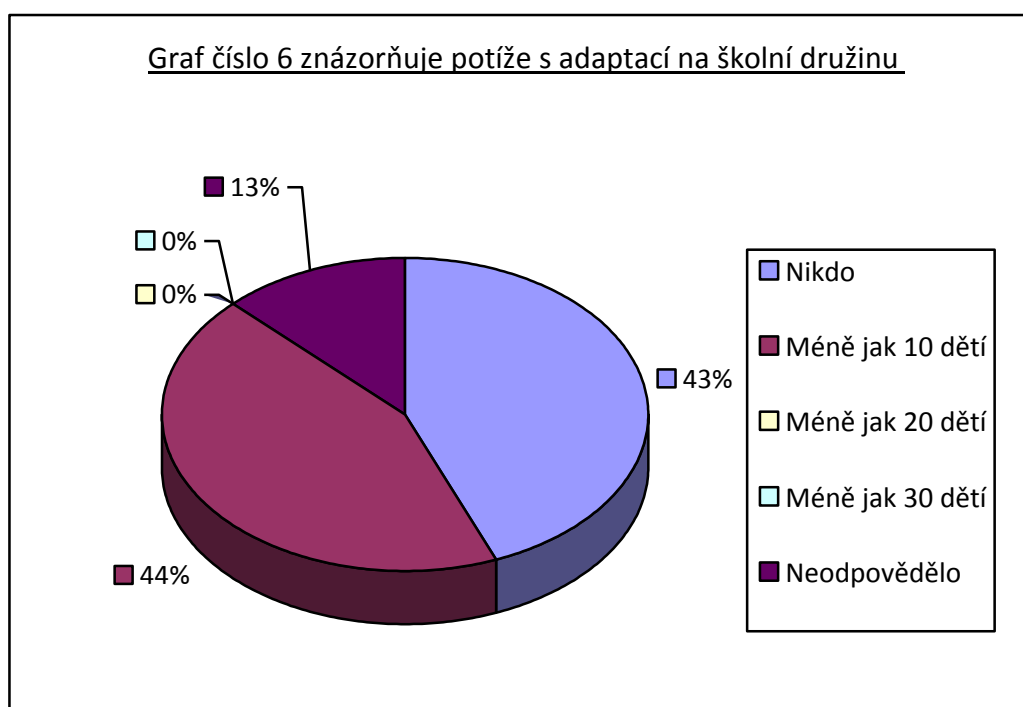

Z grafu číslo 5 vyplývá, že se děti adaptovaly na školní družinu dobře. 43 % respondentů odpovědělo, že děti byly velmi spokojeny, 38 % dotazovaných uvedlo, že děti byly spokojeny. 38 % respondentů na tuto otázku neodpovědělo.

Tabulka k otázce číslo 6

Otázka č. 6	<u>Kolik dětí mělo potíže s adaptací na školní družinu?</u>		
	Hodnocení	Počet dotazovaných	Počet odpovědí
	Nikdo	32	14
	Méně jak 10 dětí	32	14
	Méně jak 20 dětí	32	0
	Méně jak 30 dětí	32	0
	Neodpovězeno	32	4

Podle počtu odpovědí nemá 14 dotazovaných žádné problémy s adaptací dětí na školní družinu. Dalších 14 respondentů uvádí, že méně než 10 dětí mají s adaptací problémy. Čtyři nedokázali na otázku odpovědět.

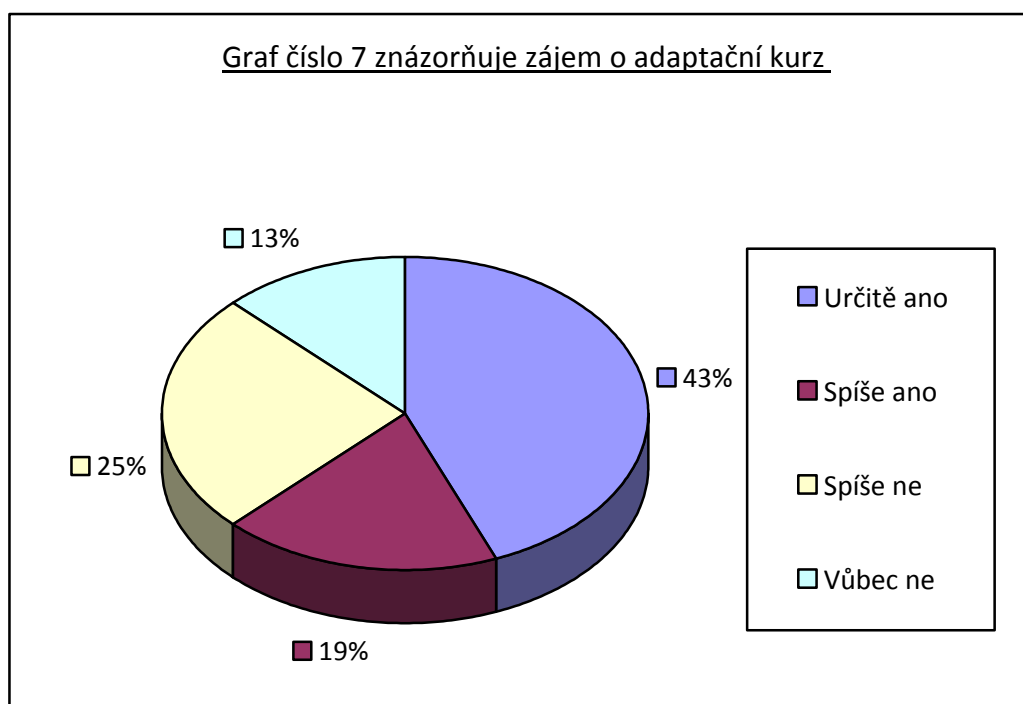

Z grafu číslo 6 vyplývá, že děti mají minimální potíže s adaptací na školní družinu. 43 % dotazovaných uvedlo, že děti neměly žádné potíže, 44 % respondentů zaškrtnulo možnost, že méně jak 10 dětí mělo potíže s adaptací a 13 % dotazovaných neodpovědělo vůbec.

Tabulka k otázce číslo 7

Otázka č. 7	<u>Měli jste zájem o adaptační kurz?</u>		
	Hodnocení	Počet dotazovaných	Počet odpovědí
	Určitě ano	32	14
	Spíše ano	32	6
	Spíše ne	32	8
	Určitě ne	32	4

Z tabulky vyplývá, že 20 z 32 dotazovaných mělo zájem o adaptační kurz, 8 respondentů spíše zájem nemá a 4 respondenti by určitě o adaptační kurz neměli zájem.

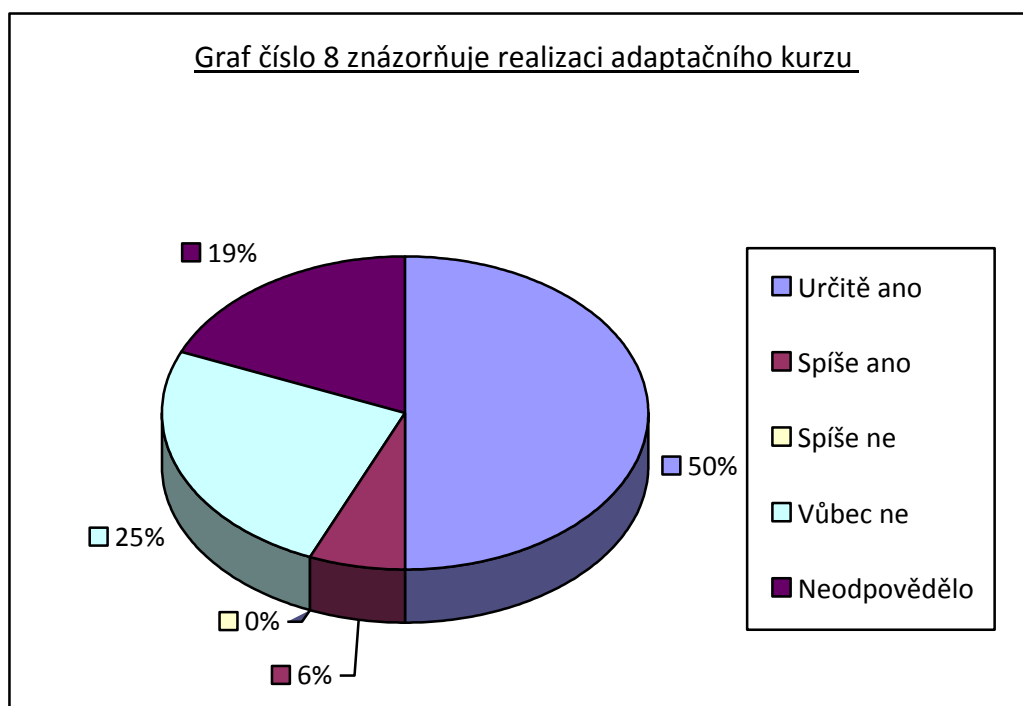

Zájem o adaptační kurz z pohledu škol je kladný. Určitě ano uvádí 43 % a 19 % respondentů uvádí spíše ano. Záporný postoj uvádí 13 % dotazovaných, kteří hodnotí zájem vůbec ne a 25 % spíše ne.

Tabulka k otázce číslo 8

Otázka č. 8	<u>Podařilo se Vám ho uskutečnit?</u>		
	Hodnocení	Počet dotazovaných	Počet odpovědí
	Určitě ano	32	16
	Spíše ano	32	2
	Spíše ne	32	0
	Určitě ne	32	8
	neodpovězeno	32	6

Jednoznačně uskutečnilo adaptační program 16 dotazovaných určitě ano a spíše ano odpověděli 2 respondenti. Kurz by určitě neuskutečnilo celkem 8 dotazovaných. Nebylo vyplněno 6 odpovědí.

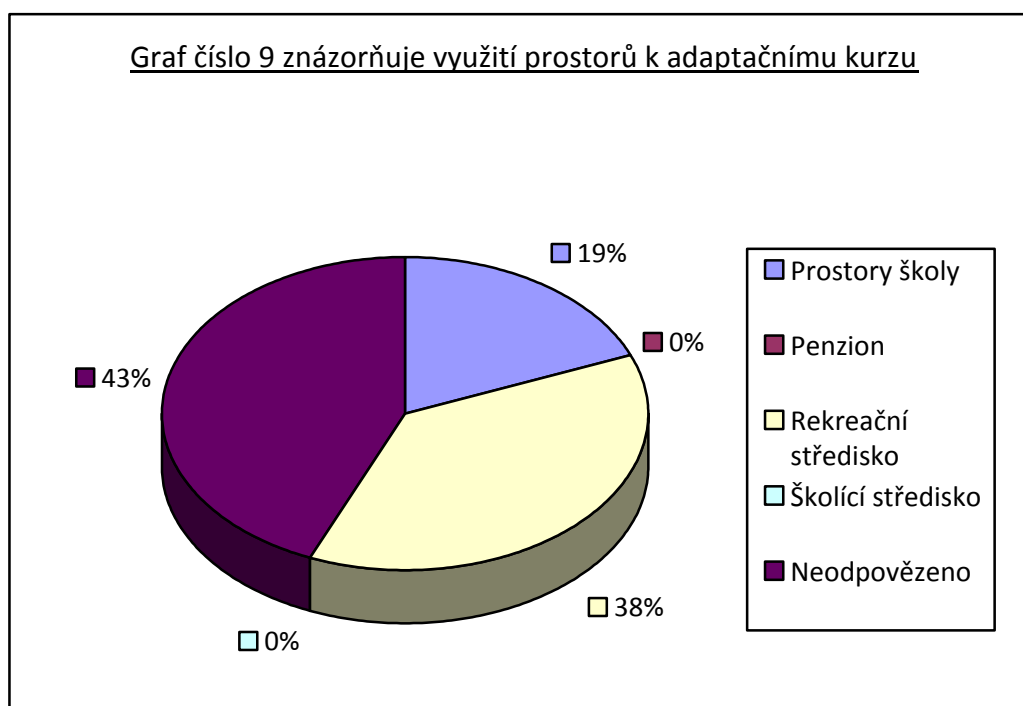

Zde jednoznačně převládla možnost určitě ano při realizaci kurzu. 50 % dotazovaných odpovědělo, že se jim podařilo adaptační kurz zrealizovat, 25 % respondentů se vůbec o adaptační kurz nepokusilo a 19 % respondentů na tuto otázku neodpověděl.

Tabulka k otázce číslo 9

Otázka č. 9	<u>Jaké prostory jste využili k adaptačnímu kurzu?</u>		
	Hodnocení	Počet dotazovaných	Počet odpovědí
	Prostory školy	32	6
	Penzion	32	0
	Rekreační středisko	32	12
	Školící středisko	32	0
	neodpovězeno	32	14

Z tabulky je jasné, že z 32 dotazovaných 12 respondentů využilo k adaptačnímu kurzu prostory rekreačního střediska, 6 dotazovaných provedlo kurz ve škole a 14 dotazovaných na tuto otázku neodpovědělo.

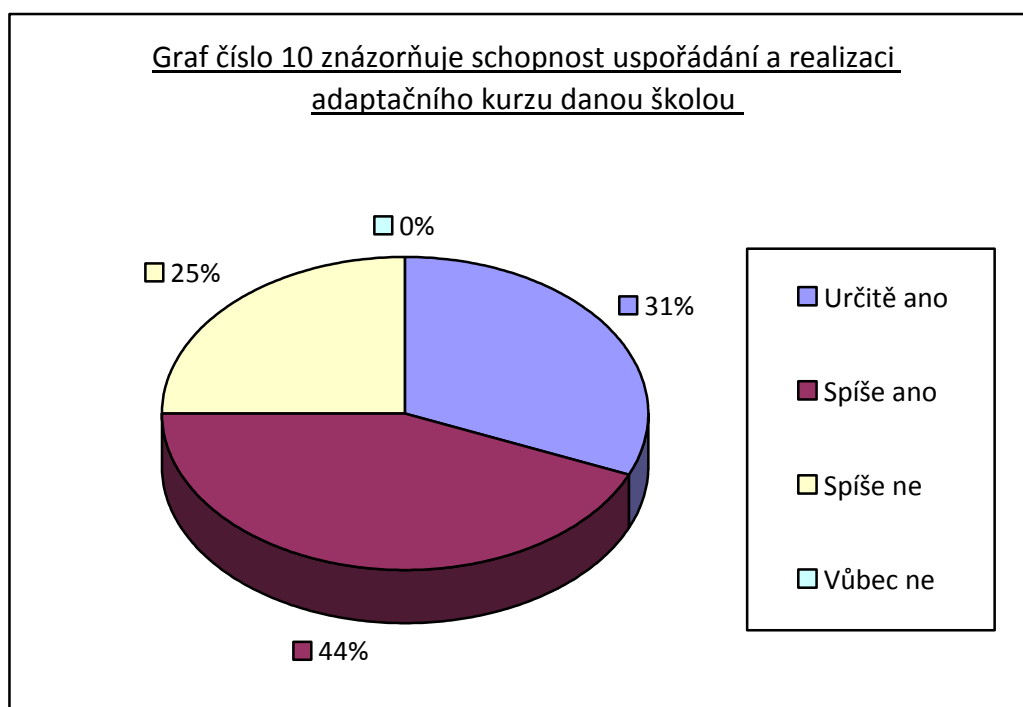

Z grafu číslo 9 je jednoznačné, že nejvíce adaptačních kurzů (celkem 38 %) se konalo mimo školní zařízení a jen 19 % respondentů pro své adaptační kurzy využilo prostory školní budovy. 43 % dotazovaných na tuto otázku neodpovědělo.

Tabulka k otázce číslo 10

Otázka č. 10	<u>Jste schopni uspořádat sami adaptační program?</u>		
	Hodnocení	Počet dotazovaných	Počet odpovědí
	Určitě ano	32	10
	Spíše ano	32	14
	Spíše ne	32	8
	Vůbec ne	32	0

Tabulkou jsme získaly údaje o schopnostech tvorby a realizaci adaptačního kurzu daného školního zařízení. 10 odpovědí uvedlo určitě ano, spíše ano označilo 14 respondentů. Zápornou odpověď napsalo 8 dotazovaných.

Graf číslo 10 ukazuje, že 31 % respondentů je schopno bez problémů naplánovat a realizovat svůj školní adaptační kurz. Ještě více respondentů (44 %) si troufne do tohoto programu zapojit a 25 % respondentů projevilo obavy, že spíše nejsou schopni uspořádat a zrealizovat adaptační program pro družinové děti.

2.4 Vyhodnocení dotazníků

Cílem bylo zmapovat dotazníkovou metodou četnost a popularitu adaptačních kurzů na ZŠ. Analýza dat kladně vyhodnotila, že kurzy realizuje 50 % respondentů. Adaptace na prostředí školy a školní družiny se u dětí, které navštívily adaptační pobyt jevila rychlejší. Projevil se také velký zájem o uskutečňování kurzů jak v prostorách školního zařízení, tak i v prostorách rekreačních zařízení. Bylo zjištěno, že velký počet dotazovaných pracovníků základních škol je schopno si adaptační kurz uspořádat samo s vlastní tvorbou programu.

Zápornou částí je vyhodnocení kurzů jako nepopulárních a nepotřebných u 38 % respondentů. Ti také uvádějí, že součástí školy je i MŠ, takže děti, které přijdou do školy a školní družiny se znají z předškolního zařízení. Spousty akcí uskutečňují ve spolupráci s mateřskou školou, děti jsou tedy zvyklé na pedagogický sbor. Zarážející je také výsledek u otázky, která se týká znalostí cílů adaptačního kurzu. Celkem 68 % dotazovaný znají do detailů cíle adaptačních programů, ale nevyužívají jejich výhod z důvodů, že se děti dobře adaptují na školní prostředí a kolektiv. Případné ojedinělé problémy, které vznikají, řeší ve spolupráci s rodiči a pedagogy. Část základních škol uvedla, že nemají nebo nedokážou získat prostředky na financování adaptačních kurzů.

Přínosem adaptačního kurzu pro každou školu je vzájemné poznávání dětí a pedagogů, stmelení kolektivu. Učitel a vychovatel může tak lépe poznat jak reaguje v různých situacích jeden na druhého. Může také vypořádat rozdělení rolí v kolektivu dětí a získat lepší přehled o fungování celé skupiny. Po kurzu jsou děti samostatnější, nebojí se v novém prostředí a lépe se ve škole orientují.

3 PŘÍPRAVA A REALIZACE VLASTNÍHO ADAPTAČNÍHO KURZU

3.1 Zabezpečení a organizace kurzu

- příprava konkrétního kurzu, materiální a zdravotní zabezpečení
- zajištění stravování
- kontaktování vybrané základní školy
- vybavení sociální a hygienické
- schůzka s vedením školy, ukázka připraveného programu – cíle, účel programu, předběžná cena a prostory vhodné k realizaci kurzu
- informační schůzka pro rodiče, kde jim bude vysvětlen pojem adaptační kurz a bude jim přiblížena organizace celého kurzu

3.2 Plánování kurzu

Nyní budu popisovat jednotlivé části celého adaptačního kurzu tak, jak na sebe postupně navazovaly.

3.2.1 Seznámení rodičů s programem kurzu

Rodiče byli seznámeni s pojmem adaptační kurz s jeho cíli a programem na začátku školního roku při třídních schůzkách. Přiblížila jsem otázku stravování, které bylo zajištěno ve školní jídelně. Obědy byly zabezpečeny ve školní jídelně. Hygienické zaopatření bylo přímo na ZŠ, kde se nacházejí nově vybudované sprchové boxy se sociálním zařízením. Rodiče byli provedeni celou školou a byli jim ukázány veškeré prostory k uskutečnění adaptačního programu. Svůj souhlas a spokojenost se zabezpečením k pobytu potvrdili vlastním podpisem. Na konec kurzu jsem se s rodiči sešla na předem sjednanou vyhodnocovací schůzku ve škole, kde jsem rodiče seznámila o splněných cílech a požádala je o vyplnění připraveného dotazníku, který obsahoval 10 otázek s hodnotící škálou možných odpovědí. Dotazníkového průzkumu se účastnilo 12 rodičů dětí, které se zúčastnili adaptačního kurzu.

1.	Jaké byly první reakce dítěte na školní družinu?	Velmi spokojené 6	Spokojen 2	Nespokojen 2	Zcela nespokojen 2
2.	Jak dítě reagovalo na kolektiv dětí ve školní družině?	Velmi spokojené 5	Spokojen 7	Nespokojen	Zcela nespokojen
3.	Jak se dítě cítilo první dny ve školní družině?	Velmi spokojené 4	Spokojen 8	Nespokojen	Zcela nespokojen
4.	Mělo dítě problémy s adaptací na školní družinu?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne 2	Vůbec ne 10
5.	Setkali jste se někdy se slovem adaptace?	Určitě ano 9	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne 3
6.	Víte co je adaptační kurz?	Určitě ano 9	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne 3
7.	Byli jste seznámeni s cíli adaptačního kurzu?	Určitě ano 12	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
8.	Myslíte si, že díky adaptačnímu kurzu se dítě seznámilo blíže se spolužáky?	Určitě ano 8	Spíše ano 4	Spíše ne	Vůbec ne
9.	Myslíte, že se díky adaptačnímu kurzu dítě lépe seznámilo se školním prostředím a pedagogy?	Určitě ano 9	Spíše ano 3	Spíše ne	Vůbec ne
10.	Jak hodnotíte adaptační kurz?	Velmi spokojen 12	Spokojen	Nespokojen	Zcela nespokojen

3.2.2 Účastníci kurzu

Kurzu se zúčastnilo 12 dětí z první třídy školní družiny Interaktivní základní školy ve Varnsdorfu. Kurzu se dále účastnila vychovatelka Alena M. jako dozor při aktivitách. Večerní kanisterapii pro klidné spaní dětí provedla paní Eliška K. s fenkou Najkou. Posledním účastníkem jsem byla já jako organizátor, lektor a dozor.

3.2.3 Termín kurzu

Sraz všech účastníků byl 27. září v 17.00 hodin před Interaktivní základní školou ve Varnsdorfu, kde si děti převzaly vychovatelky. Rodiče si opět vyzvedli děti před školou 30. září v 10.00 hodin.

3.2.4 Charakteristika organizace zapojené do kurzu

Interaktivní základní škola je jedna z pěti škol ve Varnsdorfu, která se nachází ve šluknovském výběžku. Školu navštěvuje 130 dětí od 1. do 5. třídy. Na škole se také nachází přípravná třída určená pro sociálně znevýhodněné děti a pro děti s odkladem školní docházky. Pomáhá k jejich začleňování mezi ostatní žáky a připravuje je na bezproblémový nástup do první třídy. Škola je aktivní i v dalších činnostech vzdělávacích, rekreačních a zájmových jako je například Škola v přírodě, Cirkus bez hranic. Během školního roku organizuje a nabízí spoustu zájmových kroužků a aktivit, pořádá poznávací výlety, stará se o místní studánku a účastní se ekologických projektů. Školní družina na této škole má tři oddělení s celkovým počtem 75 dětí. Do školní družiny chodí děti od 1. do 5. třídy. Školní družinu v současné době navštěvuje 15 dětí z 1. třídy.

3.2.5 Prostory pro kurz

Děti byly ubytovány v prostorách školy. Školní družina posloužila jako místnost k odpočinku a spánku, školní tělocvična k veškerým připraveným aktivitám, které se konaly uvnitř budovy. K dispozici nám byla také školní jídelna, kde jsme se po celou dobu stravovali. Využívali jsme také prostor školní zahrady a jejího okolí.

3.3 Hlavní cíle kurzu

Děti se mezi sebou znaly ze školy pouhý měsíc, ale v průběhu kurzu jsme chtěli mít možnost poznat je více v různých, třeba i náročných životních situacích, než je známe ze školních lavic. Program byl proto zaměřen nejen na sebepoznávání, ale i na rozvoj sociálních dovedností. Šlo také o bližší seznámení s vychovatelkami, které s dětmi budou pracovat ve školní družině několik let.

3.4 Program a časový plán jednotlivých dnů kurzu

Celý kurz měl téma „Skřítkové z pařezové chaloupky.“ Ti nás provázeli celým adaptačním kurzem.

Motivace: V pařezové chaloupce žijí spolu dva skřítkové, Všímálek a Šikulka. Jsou to velice dobří kamarádi a jeden na druhého se může vždy spolehnout, vzájemně si pomáhají a společně hospodaří. Protože jsou velice snaživí, našli si mnoho kamarádů a s nimi prožívají spoustu legrace, napětí, zábavy a dobrodružství. Všichni se mají rádi a společně dokážou vyřešit veškeré problémy, které se během jejich přátelství vyskytnou. Jejich myšlení a chování by mohlo být příkladem pro všechny děti. Proto kdo chce být také dobrým kamarádem skřítků si vyzkouší, zda zvládne všechno stejně dobře jako skřítkové a bude se po celou dobu adaptačního kurzu účastnit všech společných her.

Cílem příběhu bylo vyvolat u dětí přirozenou soutěživost a získat je pro plnění úkolů. Hra umožňuje dětem přenést se do světa fantazie, probouzí v dětech vynalézavost, aktivitu, iniciativu a napomáhá k vytváření a navazování kamarádských vztahů.

V přehledných tabulkách budou znázorněny a časově vymezeny všechny aktivity z jednotlivých dnů, kterých se účastnily děti.

Čtvrtek 27.9.2012	17.00 – 18.00 Příchod a ubytování Každé dítě dostalo čepici skřítky Napsání jmen na čepice Seznámení s programem 18.00 – 19.30 Seznamovací hry: Komu míč, Hra na jména, Padák - hra se jmény 19.30 – 20.00 Večeře v jídelně 20.00 – 20.30 Malování: Můj erb 20.30 – 21.00 Reflexe: Mluvicí skřítek 21.00 – 22.00 Kanesterapie s Najkou – pohádka Hygienické návyky – spánek	Organizátor, lektor: Šárka Fibigerová Alena M. Kanesterapie : Eliška K.
Pátek 28.9.2012	7.00 – 7.30 Budiček, rozcvička s padákem 7.30 – 8.30 Snídaně, hygienické návyky, úklid 8.30 – 12.00 Zahřívací a kontaktní hry:	Organizátor, lektor: Šárka Fibigerová Alena M.

	<p>Malování pařezové chaloupky a skřítků Molekuly, Bezruká štafeta, Kočka a myš, Svačina Tanec na kládě, Kdo chybí?</p> <p>12.00 – 14.00 Oběd, odpočinek</p> <p>14.00 – 17.30 Zábavné soutěžení: Procházka na Mašínák – Siamská dvojčata, Obruče hýbejte se, Velké švihadlo</p> <p>17.30 – 18.00 Osobní volno</p> <p>18.00 – 19.00 Stavění obrázců z PET</p> <p>víček, Čáp ztratil čepičku, Hra na zvířata</p> <p>19.00 Reflexe: palec vzhůru</p> <p>19.30 – 20.00 Večeře</p> <p>20.00 – 21.00 Večerní vybíjená</p> <p>21.00 – 21.30 Osobní volno</p> <p>21.30 Hygienické návyky, pohádka Z mechu a kapradí – spánek</p>	
Sobota 29.9.2012	<p>7.00 – 7.30 Budíček, rozcvička</p> <p>7.30 – 8.30 Snídaně, hygienické návyky, úklid</p> <p>8.30 – 10.00 Týmové hry: Chodící prkna, Hledání rovnováhy</p> <p>10.00 – 10.30 Svačina</p> <p>10.30 – 12.00 Hry na spolupráci:</p> <p>Živé zrcadlo, Komunikace beze slov</p> <p>12.00 – 14.00 Oběd, odpočinek</p> <p>14.00 – 15.00 Hry na spolupráci: Paprsek ve tmě</p> <p>15.00 – 16.00 Hry v přírodě: Ztracená čísla, Roztrhaný obrázek</p> <p>16.00 – 17.00 Míčové hry - Pamatovák</p> <p>17.00 – 20.00 Závěrečný ceremoniál:</p>	<p>Organizátor, lektor Šárka Fibigerová Alena M.</p>

	Sběr dřeva na závěrečný táborák, táborový oheň, opékání uzenin, zpěv písní 20.00 Reflexe: Mluvící skřítek 20.30 Osobní volno 21.30 Hygienické návyky, pohádka z mechu a kapradí – spánek	
Neděle 30.9.2012	7.00 Bez budíčku a rozevřičky 8.00 Snídaně, hygienické návyky, úklid 10.00 Odchod s rodiči domů	

3.5 Popis a hodnocení jednotlivých dní a aktivit

Čtvrtek

Sraz všech dětí byl před školou. Rodiče jim ještě pomohli vybalit věci, pak se rozloučili a děti si připravily zíněnky na spaní. Hned jsme mohli začít s aktivitami a seznamovat se mezi sebou navzájem. Pro nepřízeň počasí jsme využili prostory tělocvičny. Každý účastník dostal od skřítků pro snadnější orientaci při vzájemném oslovování čepici s vlastním jménem. Chvilku na to jsme zahájili seznamovací aktivity a hry: Komu míč, Hra na jména, Padák se jmény, Malované erby. Děti reagovaly spontánně a bez problémů se zapojovaly do všech her. Dobře se osvědčily aktivity Padák se jmény, Komu míč, které jsme pro velký úspěch několikrát opakovali. Naopak Hra na jména a Malované erby činily některým dětem problémy. Neuměly se rychle zorientovat, otočit se na souseda a vyslovit jeho jméno. Většina dětí byla mimo domov poprvé a všichni si ten první večer snažili pořádně užít. Aktivně se zapojili i do spolupráce při vyprávění Příběhu o košilce z knihy O pejskovi a kočičce. Ale největším překvapením pro ně byla kanesterapie. Díky speciálně vycvičenému pejskovi se rychle uklidnily, byly ukázněné a tak trochu i unavené, takže i příprava na spaní proběhla v klidu a bez problémů, nikomu se nestýskalo. Čtvrtek jsem hodnotila jako kladný při aktivitách.

Odměnou mi byla následná reflexe dětí, které o svých příjemně prožitých zážitcích mluvily prostřednictvím skřítky.

Hodnocení dětí a aktivit: seznamovací hry

Při seznamovacích aktivitách byla velmi přínosnou pomůckou skřítkovská čepička se jménem. Děti se rychle dokázaly orientovat, pracovaly dobrovolně dle instrukcí. Nedocházelo zde k žádným konfliktům. Děti si uvědomily, že své kamarády můžeme oslovovat jmény. Často si říkaly příjmením. Nejsložitější hra byla na jména. Děti se často pletly, ale počáteční atmosféru plnou pohody si nenechaly narušit.

Aktivity: Seznamovací hry

Komu míč – děti stojí v kruhu a házejí míč tak, že házející musí vždy předem vyslovit jméno kamaráda, který má míč chytit.

Pozn.: dobře vybraná hra, kde se děti snažily oslovovat jmény a ne příjmením.

Hra na jména – sedíme v kruhu, první vysloví své jméno a druhý ho opakuje a přidá k němu své jméno. Poslední vyjmenuje všechny děti.

Pozn.: některé děti měly problém se rychle zorientovat, otočit se na souseda a vyslovit jméno. Velmi náročná hra na paměť, děti se často pletly.

Padák se jmény – chytíme padák za všechny úchyty a doprostřed položíme plyšového skřítky. Plyšák se kutálí k dítěti, které vysloví své jméno.

Pozn.: část dětí nebyla motoricky zdatná a skřítek padal často na zem.

Hodnocení přípravy aktivit

Seznamovací hry jsem volila jednoduché, aby je děti zvládaly a nebyly znechucené hned na začátku kurzu. Aktivity „Komu míč“ a „Padák se jmény“ děti bavily pro jednoduchost a pochopitelnost. „Hra na jména“ byla složitější. Děti, které seděly na konci kruhu, měly problém všechny jména popořadě vyslovit. Musela jsem do hry často vstupovat a pomáhat. Komunikační schopnosti dětí byly přirozené a pohotové. Při nesprávném vyslovení jména nebo jeho opomenutí se po upozornění a opravě pokračovalo dál bez zábran. Z mého pohledu byly aktivity přiměřené věku dětí.

Metodická poznámka

Příště bych Hru na jména zjednodušila tím, že by jeden vyslovil své jméno a druhý by ho zopakoval a přidal své jméno. Dítě by se otočilo na dalšího hráče po kruhu a opět by

zopakovalo své jméno a jméno dalšího hráče. Například: já se jmenuji Mařenka a ty jsi Jeníček. Já jsem Jeníček a ty jsi Anička.

Pátek

Ráno nás probudilo kokrhání kohouta (nahrávku na CD jsem si předem vybrala a připravila).

Pro děti byla příjemným překvapením rozcvička s padákem (kruhová plachta). Děti si stoupily po obvodu padáku a společně říkaly říkanku se slovy: *„Dokola se zatočíme, vesele si poskočíme. My nechceme stranou stát, budeme si spolu hrát.“*

Různě jsme padák zvedali nad hlavu a na zem. Chvilí jsme byli ve dřepu, chvilku v předklonu a výponu. Pro úspěch se říkanka opakovala i s pohybem. Po vydatné snídani následovaly kontaktní hry. Jako správné skřítkové si děti namalovaly Pařezovou chaloupku a každý si vybarvil svého skřítku a pojmenoval jej. Při kontaktní hře „Molekuly“ bylo již znát, jak se děti znají a kdo s kým začíná kamarádit. Bez problému proběhla hra „Bezruká štafeta“ a ještě zdařilejší byla hra na „Kočku a myš“. Každý se snažil malé, slabé myšce pomoci a ochránit ji před velkou kočkou. Nejzdařilejší hra byla „Tanec na kládě“. Místo klád jsme použily lavičky. Na nich se děti řadily podle jmen, velikosti a podobně. Po vydatném obědě a odpočinku následovala část odpolední. Počasí se umoudřilo a my jsme mohli vyrazit na plánovaný výlet na Mašiňák (místní rybník). Na pískové pláži jsme si zahráli na dvojčata se svázanýma nohama.

Nejlépe se vydařila aktivita Točící lano, kdy děti podbíhaly, přeskakovaly provaz jednotlivě a ve dvojicích. Po večeři následovaly výtvarné hry s PET víčky, ze kterých vznikaly pěkné, zajímavé obrázky. Reflexe - Palec vzhůru od všech dětí ukončila slunečný páteční den.

Hodnocení dětí a aktivit: zahřívací a kontaktní hry

Zahřívací hra „Molekuly“ byla dobrou volbou. Všichni byli napnutí, aby nevypadli ze hry. Některé děti s vůdčí osobností se snažily organizovat, koho do molekuly přijmout a koho ne. Zatím ke konfliktům nedocházelo a děti dobrovolně odcházely na lavičky. Kontaktní hra „Bezruká štafeta“ byla zpestřením a děti si jí užívaly s úsměvem. Následovala hra na Kočku a myš. Děti se snažily pomoci malé myšce, která unikala

velké kočce. Někteří to prožívali křikem a skákáním na jednom místě. Děti si zde uvědomily jak je důležitá pomoc slabšímu před silnějším. Další připravená aktivita Tanec na kládě se neobešla bez menších konfliktů. Při řazení podle velikosti se děti dohadovaly, kdo je větší a kdo zase menší. Musela jsem zasahovat, aby se držely zadaných instrukcí, které porušovaly. Zde si děti uvědomily, že se musí navzájem tolerovat a musí pomáhat slabším. Vše zachránila hra Kdo chybí. Děti se domlouvaly, kdo je schovaný pod plachtou a v klidném prostředí opět společně spolupracovaly.

Aktivity: Zahřívací a kontaktní hry

Molekuly – vedoucí hry zavolá číslo a děti tvoří skupiny dle zadaného počtu.

Kdo zůstane sám, vypadává.

Pozn.: zde se mohly projevit vůdčí osobnosti, které určovaly, kdo bude v molekule a kdo ne. Případné vyřazení ze hry nesly děti statečně.

Bezruká štafeta – utvoříme kruh a předáváme si daný předmět bez pomoci rukou.

Pozn.: předmět na předání byl míček a děti se dobře bavily, i když se kolikrát nedařilo a předmět padal na zem. Nedocházelo k žádným konfliktům.

Kočka a myš – děti stojí v kruhu a drží se za ruce. Myš je v kruhu a kočka vně kruhu.

Kočka se snaží chytit myš a děti se jí snaží vytvářet překážky.

Pozn.: děti předvedly, jak pomáhat slabším, jak jim vytvářet prostředí bez překážek.

Tanec na kládě – děti se rozestoupí na lavičkách a utvoří čtverec. Vedoucí zadá úkol se seřadit podle velikosti, abecedy... Děti nesmí spadnout na zem.

Pozn.: zde docházelo ke konfliktům. Vynechala jsem část se zavázanýma očima – jednak kvůli bezpečnosti dětí a jednak kvůli předcházejícím rozporům.

Kdo chybí – děti stojí v kruhu a otočí se čelem z kruhu ven se zavřenýma očima. Vedoucí odvede jedno dítě do středu kruhu a přikryje ho plachtou. Na znamení všichni otevrou oči a hádají kdo je schovaný.

Pozn.: při aktivitě se podařilo všem uhodnout, kdo je schovaný pod plachtou.

Hodnocení připravených aktivit

Už při první aktivitě jsem si všímala vůdčích osobností, které samy rozhodovaly, kdo v dané molekule bude a kdo je navíc. Děti dokázaly samy mezi sebou vyřadit své spolužáky na lavičku. Pravidla byla dodržována a nemusela jsem zasahovat do průběhu hry. Bezruká štafeta nebyla náročná a děti ji zvládly bez konfliktů. Ve hře Kočka a myš, bylo viditelné, že děti pomáhají slabšímu a silnějšímu připravují překážky. Bylo pro mě

překvapením, co děti dokážou vymyslet, aby byla zachráněna malá myška před velikou kočkou. Musím podotknout, že myš nebyla chycena. Při Tanci na kládě se opět opakovaly konflikty jako u první aktivity. Zde jsem chybovala, neuvědomila jsem si, že děti neumí abecedu a musela jsem je vést ke zdárnému konci. Chtěla jsem zde použít pomůcku šátek na oči, ale po nezdařené abecedě jsem přešla na jinou aktivitu. Dětem změna prospěla. Aktivita Kdo chybí se vyvedla a ukončila celý připravený dopolední blok.

Metodická poznámka

Příště bych se měla vyvarovat věkově nevhodným hrám a vymyslet k dané aktivitě takové úkoly, které děti zvládnou.

Hodnocení dětí a aktivit: Zábavné soutěžení

Zábavné odpoledne bylo opravdu zábavné a děti soutěžily v netradičních disciplínách: Siamská dvojčata, Obruče, hýbejte se, Velké švihadlo, Čáp ztratil čepičku, Hra na zvířata. Siamská dvojčata si děti užívaly s kamarádem ve dvojicích. Zde už bylo vidět kdo má jakého kamaráda. V aktivitě Obruče hýbejte se došlo k rozpojení kruhu, ale děti to zvládly bez konfliktu a začaly se provlékat znovu. Ve hře Velké švihadlo děti podbíhaly a přeskakovaly dle instrukcí lano, které se točilo. Ze začátku se bály, ale při povelu „ted“ se i těm méně úspěšným podařilo podběhnout a přeskocit lano. Děti si zde uvědomovaly, že i překážky, které vypadají nezvladatelně, se dají překonat vlastní snahou a vůlí. Znamá hra Čáp ztratil čepičku byla uvolňující, a protože děti už hru znaly, nebylo nutné ji podrobně vysvětlovat. Hra na zvířata byla jednoduchá. Já v roli čaroděje zaklínala děti do různých zvířat. Po zakletí děti předváděly jak verbálně tak i neverbálně dané zvíře. Zde se mohly dostatečně uvolnit.

Zábavné soutěžení

Siamská dvojčata – hráči si sváží ve dvojicích nohy, které mají blíž k sobě. Hrajeme na honěnou, kdo bude dřív v cíli.

Pozn.: nedala se podceňovat bezpečnost dětí, které se odvážaly a v zápalu hry přestaly dbát na pravidla aktivity.

Obruče hýbejte se – utvoříme kruh, spojíme se za ruce a protahujeme obruč přes těla všech hráčů, ale nesmíme se rozpojit.

Pozn.: motoricky náročná hra pro děti mladšího školního věku. Kruh byl několikrát přerušen, protože zdatnější děti nezvládaly své chování.

Velké švihadlo – jednotlivci nebo malé skupinky podbíhají a přeskakují točící se lano.

Pozn.: některé děti měly strach, že je švihadlo uhodí. Pokyny byly důrazně zopakovány a dětem se podařilo zdolat překážky i strach.

Čáp ztratil čepičku – vedoucí vysloví barvu a hráči se snaží ji najít.

Pozn.: jednoduchá hra, při které se děti uvolnily při hledání daných barev.

Hra na zvířata – čaroděj začaruje děti do různých zvířat a děti je předvádějí. Na tlesknutí kouzlo pomine.

Pozn.: děti se rády převtělují do role zvířat a některé děti se do role vžily, až jsem chvílemi musela usměrnit jejich emoce.

Hodnocení připravených aktivit

U hry Siamská dvojčata jsem mohla sledovat vazby mezi dětmi. Výhodou bylo, že děti byly v sudém počtu, tak se dvojice dobře tvořily. Pouze čtyři děti zůstaly nezadané a tak jsem zasáhla a pomohla utvořit zbytek dvojic. V aktivitě Obruče hýbejte se byla na dětech vidět snaha, aby se kruh dětí, držících se za ruce nerozpojil. Několikrát došlo k přerušení, ale bez dohadování se opět kruh dětí spojil a hra pokračovala dál dle instrukcí. Náročnější aktivitou bylo Točící se lano. Ze začátku se děti bály podbíhat pod lanem a tak jsem při každém vyběhnutí řekla slovo „ted“. Dlouho trvalo, než se odvážily všechny děti proběhnout, ale výsledek byl překvapující. Nakonec všichni překonali strach a podařilo se jim proběhnout pod točícím se lanem.

Metodická poznámka: Točící se lano – příště bych měla podávat instrukce dětem hned od začátku, aby vybíhaly včas nebo na znamení „ted“.

Sobota

Do sobotního rána nás opět probudil kokrhající kohout s malou rozcvíčkou za pomoci padáku. Po úklidu a snídani jsme se mohli účastnit týmových her: Chodící prkna, Živé zrcadlo, Beze slov, Hledání čísel, Skládání obrázků zvířat, Pamatovák. Soutěž Chodící prkna děti dobře naladila, začaly dokonce chodit na chůdách. Hra Živé zrcadlo všechny děti rozesmála a ještě vtipnější byla hra Beze slov. Odpolední část nezačala zrovna nejlépe, neboť Paprsek ve tmě byla pro některé děti díky zavázaným očím nepříjemná

a velmi náročná. Jeden chlapec mi řekl, že mu je nepříjemné mít zavázané oči. Nálada se zlepšila při procházce a aktivitách Hledání čísel nebo Skládání obrázků zvířat. Děti pracovaly v týmech a nedošlo ani jednou k žádnému vážnému konfliktu. Celý odpolední program jsem ukončila hrou Pamatovák. Večerní program s názvem „Závěrečný ceremoniál“ se díky hezkému počasí vydařil. Připravili jsme si klacky na opékání uzenin, posbíraly dřevo na táborák, které se objevilo po okolí školy. Děti si dokonce samy připravily po skupinkách program a velké překvapení pro mě bylo, že jsem nemusela řešit situaci, kde nikdo nikoho nemá. Závěrečná reflexe „Mluvicí skřítek“ se stal večerním rituálem a dětem se moc líbila. Večerní usínání nám zpříjemnila pohádka Z mechu a kapradí. Mojí radostí byla spokojenost dětí po celou dobu adaptačního pobytu.

Hodnocení dětí a aktivit: Týmové hry

V týmových hrách spolupracovaly děti bez problémů. S kolegyní jsme názorně předvedly, jak mají čtveřice lyžovat na prknech. Děti ze začátku měly problémy s koordinací společných pohybů, ale podařilo se jim najít způsob, jakým zdolaly vytyčenou trasu. Děti si uvědomily, že se mohou přesunout jen společnými týmovými silami. Nestací pouze jedno dítě, ale záleží na celé skupině dětí. Stejně pravidlo platilo při druhé aktivitě Hledání rovnováhy.

Aktivity: Týmové hry

Chodící prkna – dlouhé lyže, několik řemínků pro několik dětí, které se snaží překonat s lyží určený úsek.

Pozn.: v začátku děti padaly, než našly společné synchronizované pohyby.

Hledání rovnováhy – na konci houpačky se postaví stejný počet hráčů a nacházejí rovnovážnou polohu mezi sebou.

Pozn.: delší dobu trvalo, než děti pochopily, že se váha vyrovnává přechodem od kraje ke středu houpačky.

Hodnocení připravených aktivit

Program na týmové aktivity a jejich plnění dětmi mě mile překvapil. Děti ve skupinkách pracovaly bez konfliktů, dokázaly poradit těm, kteří měli problémy s koordinací pohybů, nebo nemohli pochopit, že se každý pohyb provádí společně. Při hře Hledání rovnováhy se ze začátku nedařilo dětem najít tu správnou rovnováhu a seskakovaly

z prkna. Musela jsem být proto nápomocná a některé děti přidržovat, aby našly jistotu a nebály se. Zde jsem měla obavy i já, aby se nikdo nezranil, i když byly děti poučeny o provedení aktivity. Tento blok se vydařil a děti ho chtěly několikrát opakovat.

Metodická poznámka: při těchto aktivitách bych příště zajistila lepší bezpečnost dětí, nebo nastavit houpačku hodně nízko.

Hodnocení dětí a aktivit: Hry na spolupráci

Aktivity na kolektivní spolupráci zvládly děti dobře dle zadaných instrukcí. Živé zrcadlo se povedlo, děti předváděly neskutečné obličeje, až jsem je v jeden okamžik musela usměrnit, protože se začaly příliš předvádět. Ve hře Komunikace beze slov: děti si tahaly kartičky, s obrázkem řemesla. Pantomimicky ho předváděly a udivovaly mě, jakou mají fantazii. Děti si mohly při aktivitách ověřit, že i němý člověk se může dorozumívat. Neexistuje pouze verbální řeč, ale i neverbální. Hlavní aktivitou byl Paprsek ve tmě. Zde jsme použili pomůcku šátek, na zavázání očí každého dítěte. Okamžitě se změnila atmosféra, děti si po seznámení s touto aktivitou nedovedly představit, že budou chodit poslepu. Až na jednoho chlapce, kterému vadily zavázané oči, zvládly děti projít pomocí lana vytyčeným terénem a dokázaly zdolávat překážky nejen ty terénní, ale i psychické. Děti touto aktivitou získaly zkušenost, že existují i lidé, kteří nevidí a žijí mezi námi. Získaly tak zkušenost nevidomého člověka.

Hry na spolupráci

Živé zrcadlo – hráči se postaví do kruhu a postupně jeden na druhého dělají obličeje, které napodobuje další hráč stojící vedle.

Pozn.: z aktivity měly děti radost. Děláním různých šklebů byl bez zábran a studu.

Komunikace beze slov – každý sehraje malou pantomimickou roli – řemesla.

Pozn.: některé děti neuměly pořádně napodobit, co rodiče dělají a jaké mají zaměstnání.

Paprsek ve tmě – hráči si zaváží oči a chytí se lana. S jeho pomocí budou po slepu zdolávat různý terén.

Pozn.: děti měly strach z aktivity a hlavně ze zavázaných očí. Jeden chlapec odmítl hru provést z důvodu, který nechtěl říct. Bez problémů hru ukončil.

Hodnocení připravených aktivit

Aktivitu Živé zrcadlo jsem měla pod kontrolou, i když se děti chvílemi začaly předvádět a musela jsem vstoupit do hry, abych je zklidnila. Ve druhé aktivitě Na řemesla spolupracovaly děti pěkně mezi sebou a snažily se získat informace na zadané téma. Nejlépe předváděly tato řemesla: kuchařka, houslista, řidič, kadeřnice a jiné.

Do aktivity Paprsek ve tmě se jeden chlapec obával zapojit, protože měl nepříjemný pocit ze šátku na očích. Nenutila jsem jej, všechny činnosti byly dobrovolné a děti se mohly svobodně rozhodnout, zda se do nich zapojí. Při zdolávání překážek jsem dětem pomáhala a pečlivě dbala o jejich bezpečnost. S výkonem, který děti předvedly, jsem byla spokojená.

Metodické poznámky: příště bych měla volit terén bez překážek, nebo si vzít lano a vodit děti pomocí lana po rovném terénu.

Hodnocení dětí a aktivit: hry v přírodě

Dětem jsem určila pravidla, podle kterých se musely řídit. Po rozdělení do čtyřčlenných družstev jsem v určitém terénu rozházela různě barevná čísla a děti je ve skupinách na znamení našly a složily postupně za sebou. Tuto činnost považuji za velmi vydařenou, protože spolupracovaly všechny děti z týmu, všichni si dokázali rozdělit jednotlivé role, za které se stali zodpovědnými. Podobná aktivita byla při skládání obrázků. Děti již měly rozdělené úlohy a tak už věděly, co mají dělat. Hezkým způsobem spolupracovali a všechny aktivity proběhly bez konfliktů.

Aktivity: Hry v přírodě

Ztracená čísla – hráče rozdělíme na dvě družstva a ty mají za úkol najít čísla od 1 do 10 v určeném prostoru. Vyhrává ten, kdo složil čísla tak, jak jdou číselně za sebou. Pozn.: závody družstev mají děti rády a tak se snažily co nejrychleji složit čísla ve skupině. Nedochovalo k žádným konfliktům, i když mírné náznaky posmívání se poraženým byly. Dětem jsem vysvětlila, že i poslední místo je čestné.

Roztrhaný obrázek – družstva hledají různé ústřížky obrázků v terénu a skládají do původního tvaru.

Pozn.: děti se strkaly, ale po napomenutí dodržovaly pravidla, které jsem zadala.

Hodnocení připravených aktivit

Protože to byly poslední aktivity adaptačního kurzu, zvolila jsem nenáročné hry. Všechny děti pracovaly v terénu, snažily se co nejrychlejším způsobem složit obrázky, které byly vystřížené a rozstříhané na různé nepravidelné kousky. Několikrát se na přání dětí aktivita opakovala. S výkonem dětí jsem byla spokojená.

Metodické poznámky: příště bych viditelně označila obrázky do jaké skupiny patří, aby se neopakovalo strkání a zmatené pobíhání dětí.

Neděle

Ráno bylo bez budíčku a děti se probouzely individuálně. Poslední společná snídane se vyvedla. Maminky nám napekly plno sladkostí a tak jsme si s dětmi dobře zamlsali. Všichni rodiče si vyzvedli své děti v 10.00 hodin a rozloučili jsme se naučenou říkankou „*Dokola se zatočíme, vesele si poskočíme. My nechceme stranou stát, budeme si spolu hrát.*“

3.5.1 Celkové zhodnocení kurzu ředitelkou školy

Kurzu se částečně zúčastnila i paní ředitelka naší základní školy, která byla přítomna u některých aktivit a byla i nápomocná při složitějších situacích. Například nám pomáhala při zajišťování bezpečnosti dětí při činnostech na kládě. Dokázala ocenit práci, kterou jsme odvedli během celého adaptačního programu, a celý pobyt hodnotila za velmi zdařilý. Podotkla, že je škoda dětí, které se neúčastnily i když svojí účast přislíbily a také se s nimi počítalo. Kladně hodnotila dobře připravený program a časový harmonogram, ale dokázala i kladně ocenit a pochválit organizaci při zabezpečení stravování a ostatních osobních i hygienických potřeb dětí. Při ústní konzultaci mi sdělila, že by adaptační kurz chtěla zakomponovat do rámcově vzdělávacího programu školy a mě zařadit jako organizátora i lektora při dalších adaptačních programech.

3.5.2 Celkové hodnocení kurzu rodiči

Podle předem připravené hodnotící tabulky jsem zjistila hodnocení od rodičů. Děti byly hned od začátku školního roku ve školní družině spokojené a s adaptací měly problém

pouze dvě děti. A i když byly dle dotazníků děti spokojené se školní adaptací, již v prvních dnech školní docházky rodiče potvrdili, že díky adaptačnímu kurzu se dítě blíže seznámilo se spolužáky, s prostory školy a pedagogickými pracovníky ze školní družiny. Vzájemné vztahy se prohloubily na všech těchto úrovních. Zlepšila se vzájemná spolupráce, důvěra a adaptační kurz měl velký vliv na vstřícné klima školní družiny. Bylo pro mě velkou odměnou, že vyhodnocení kurzu bylo okomentováno rodiči všemi 12 hlasy jako velmi spokojené. Z dotazníků pro rodiče vyplývá, že adaptační kurzy jsou potřebné a měly by se stát součástí každé školní družiny.

3.5.3 Celkové hodnocení kurzu lektorem

Paní vychovatelka, která mi byla velice nápomocná při mé práci, byla programem nadšená a hned jsme si přislíbily, že adaptační kurzy budeme realizovat každým rokem. Cíle, které jsme si vytkli: seznámení dětí mezi sebou, seznámení s prostředím školy, školní družiny a pedagogickými pracovníky se vydařilo naplnit. Komunikace mezi dětmi je nyní přirozenější, ale také vztah s rodiči, kteří měli možnost sledovat a aktivně se zapojit do celého dění ve škole je nyní vstřícnější a lépe se nám spolupracuje. Rodiče jsou aktivnější a snaží se zúčastnit všech družinových akcí, pomáhají s přípravou a realizací. Adaptační pobyt ulehčil práci paní vychovatelce, která děti z prvních tříd ve skupině běžně nemá, ale občas v tomto oddělení školní družiny vypomáhá. Byla to pro ni velká příležitost jak se seznámit s dětmi z prvních tříd a více je poznat. Díky adaptačnímu pobytu jsem měla možnost sledovat děti v různých situacích a společně s nimi hledat správná řešení. Kurz hodnotím jako zdařilý, všechny cíle byly splněny a zkušenost, kterou si odnáším, mi bude pomocníkem v další tvorbě adaptačních kurzů.

Závěr

Moje bakalářská práce se věnovala problematice adaptačních programů pro žáky prvního ročníku základní školy. Jedním ze záměrů bylo zmapovat četnost adaptačních programů na vybraných základních školách a školních družinách. Zjištění bylo uskutečněno pomocí dotazníků pro školy a školní družiny, na které odpovědělo několik desítek ZŠ. Funkčnost těchto programů jsem si dotazníky ověřila a pro velkou část ZŠ je považována za velmi důležitou. Základní školy, se kterými jsem po delší dobu spolupracovala v dotazníkovém šetření se na základě konzultace po mém adaptačním programu začaly zajímat o tyto adaptační kurzy. Uvažují o jejich začlenění do školních vzdělávacích programů při zahájení nového školního roku. Většina ZŠ je způsobilých si program vytvořit a uspořádat samy v rekreačních zařízeních, která dle respondentů působí na děti příznivě.

Druhým záměrem bylo vytvořit a realizovat vlastní adaptační program na základní škole, kde je potřebná adaptace dětí ze školní družiny. Tento záměr mi byl umožněn a s dopředu vytvořeným a připraveným programem pro věkovou kategorii dětí mladšího školního věku jsem mohla uskutečnit a realizovat vlastní adaptační program. Prostory jsem volila dostupné k sociálním podmínkám dětí, to znamená, že většina dětí je ze sociálně znevýhodněného prostředí, proto bylo vhodné použít prostory školy.

Vlastní zkušeností z tohoto programu jsem dospěla k závěru, že adaptační programy jsou velmi prospěšné jak z pohledu dětí, tak i pedagogů. Důležitost vidím ve vzájemném poznávání pomocí hry a zážitku, kterou získáme při společně stráveném volném čase. Myslím, že je potřeba do školních zařízení vnášet nové metody práce, myšlenky a nápady, díky kterým se přirozeným způsobem k sobě přibližuje žák, pedagog, ale i školní subjekt.

Doporučuji všem pedagogickým pracovníkům, aby se do adaptačních programů pustili, protože jsem si ověřila, že se díky několika společně prožitým dnům ve třídě nastartuje úplně jiný druh spolupráce mezi žáky i rodiči a program má velký vliv na zdravé klima třídy. Nezáleží na prostředí, ve kterém kurz probíhá, ale vhodné skladbě programu, vytvořeném vzhledem k věku žáků, díky kterému se děti poznají a skamarádí. Je to podle mě nejlepší cesta k budování dobrého třídního kolektivu žáků.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

BALKOVÁ, K., 2006. *Náměty pro školní družinu*. 1. vyd. Praha. Grada. ISBN 80-7367-064-X.

ČINČERA, J., 2007. *Práce s hrou pro profesionály*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1974-0.

HANUŠ, R., CHYTILOVÁ, L., 2009. *Zážitkově pedagogické učení: modely zkušenostního učení*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2816-2.

HÁJEK, B., 2007. *Jak vytvořit vzdělávací program pro školní družiny*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-233-1.

HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J., 2011. *Školní družina*. 3. Vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-900-2.

HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J., 2008. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 97-8807-367-473-1.

HLADKÝ, R., BUKÁČKOVÁ, M., 2007. *Adaptační (stmelovací) soustředění*. 1. vyd. Praha: Odysea. ISBN 978-80-87145-21-0.

HOLEYŠOVSKÁ, A., 2007. *Rok ve školní družině*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-341-3.

HURDOVÁ, E., 2009. *Hrajeme si s padákem*. 1. Vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-478-3

KALÁBOVÁ, N., 2003. *Pohádkové hry*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-0498-6.

KREISLOVÁ, Z., 2009. *Krok za krokem 1. Třídou*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2038-8.

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., 1998. *Vývojová psychologie*. 3. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-7169-195-X.

NEUMAN, J., ĐOUBALÍK, P., 2007. *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*. 4. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-276-8.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J., 1995. *Pedagogický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-029-4.

VALENTA, J., 2008. *Metody a techniky dramatické výchovy*. 1. Vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1865-1.

VÁGNEROVÁ, M., 1995. *Psychologie školního dítěte*. Praha. Univerzita Karlova. Husitská teologická fakulta.

VÁGNEROVÁ, M., 2000. *Vývojová psychologie : dětství, dospělost, stáří*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-308-0.

VÁGNEROVÁ, M., 2008. *Vývojová psychologie. I., Dětství a dospívání*. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-0956-0.

Internetové zdroje

Magazín Postreh, 2006. *Psychologie*[online][vid. 2. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.postreh.com/phprs/rservice.php?akce=tisk&cislocclanku=2006012201>

Wikipedie – otevřená encyklopedie, 2013. *Adaptační kurz*[online][vid. 2. 2. 2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Adaptaptační_kurz

Metodický portál RVP, 2011. *Adaptační kurz*[online][vid. 2. 2. 2013].

Dostupné z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/A/Adaptační_kurzy

Wikipedie – otevřená encyklopedie, 2013. *Školní družina*[online][vid. 2. 2. 2013].

Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Školní_družina

AgenturaWenku, 2013. *Adaptační kurzy - problematika*[online][vid. 2. 2. 2013].

Dostupné z: <http://www.wenku.cz/ck/adaptacni-kurzy-problematika>

Seznam příloh

Příloha A – Dětská kresba adaptačního programu

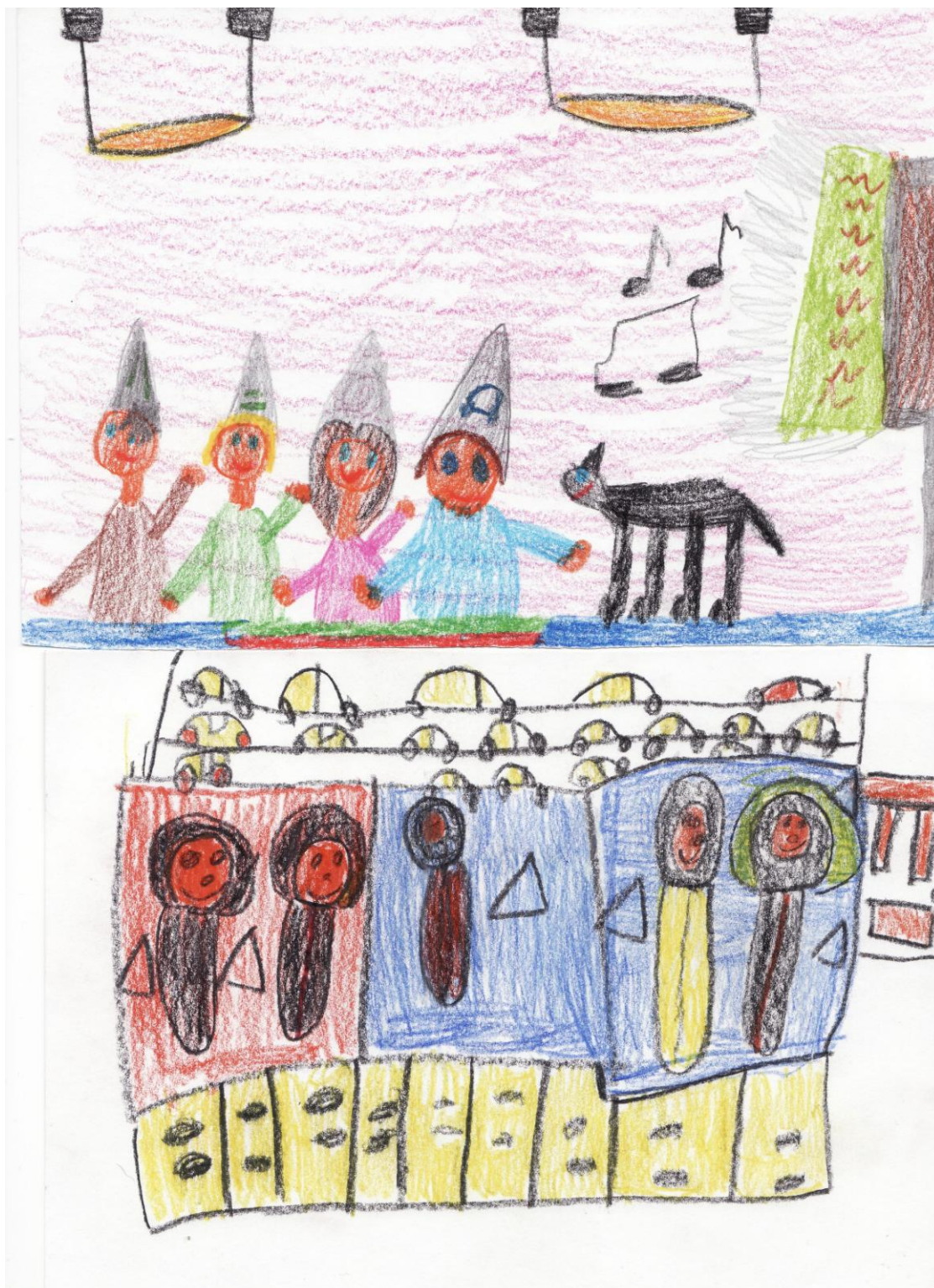
Příloha B – Dotazník pro školu

Příloha C – Dotazník pro rodiče

Příloha D – fotodokumentace adaptačního programu

Příloha A – Dětská kresba adaptačního programu

Dívka 6 let

Dětská kresba adaptačního programu

Chlapec 6 let

Příloha B

DOTAZNÍK PRO ŠKOLU

1.	Organizuje vaše škola adaptační kurzy?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
2.	Znáte cíle adaptačních kurzů?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
3.	Kolik dětí z 1. tříd, které navštěvují školní družinu, se účastnily adaptačního kurzu?	Do 15 ti dětí	Do 20 ti dětí	Do 25 ti dětí	Do 30 ti dětí
4.	Myslíte si, že se všechny děti adaptovaly na školní družinu?	Velmi ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
5.	Jaké byly reakce dětí na adaptační program?	Velmi spokojen	Spokojen	Nespokojen	Zcela nespokojen
6.	Kolik dětí mělo potíže s adaptací na školní družinu?	nikdo	Méně jak 10 dětí	Méně jak 20 dětí	Méně jak 30 dětí
7.	Měli jste zájem o adaptační kurz?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
8.	Podařilo se Vám ho uskutečnit?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
9.	Jaké prostory jste využili k adaptačnímu kurzu?	Prostory školy	Penzion	Rekreační zařízení	Školící středisko
10.	Jste schopný uspořádat sami adaptační program?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne

Příloha C

DOTAZNÍK PRO RODIČE

1.	Jaké byly první reakce dítěte na školní družinu?	Velmi spokojené	Spokojen	Nespokojen	Zcela nespokojen
2.	Jak dítě reagovalo na kolektiv dětí ve školní družině?	Velmi spokojené	Spokojen	Nespokojen	Zcela nespokojen
3.	Jak se dítě cítilo první dny ve školní družině?	Velmi spokojené	Spokojen	Nespokojen	Zcela nespokojen
4.	Mělo dítě problémy s adaptací na školní družinu?	Velmi ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
5.	Setkali jste se někdy se slovem adaptace?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
6.	Víte co je adaptační kurz?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
7.	Byli jste seznámeni s cíli adaptačního kurzu?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
8.	Myslíte si, že díky adaptačnímu kurzu se dítě seznámilo blíže se spolužáky?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
9.	Myslíte, že se díky adaptačnímu kurzu dítě lépe seznámilo se školním prostředím a pedagogy?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Vůbec ne
10.	Jak byste vyhodnotili adaptační kurz?	Velmi spokojen	Spokojen	Nespokojen	Zcela nespokojen

Příloha D – Adaptační program

Fotodokumentace

